

Riina Marin, Matti Ollikainen & Josefiina Tiiro

YHTEISÖLLINEN OPPILASHUOLTO OULUNKAAREN KUNTAYHTYMÄN YLÄ- KOULUISSA

Yhdeksäsluokkalaisten kokemuksia yhteisöllisestä oppilashuollosta

YHTEISÖLLINEN OPPILASHUOLTO OULUNKAAREN KUNTAYHTYMÄN YLÄ- KOULUISSA

Yhdeksäsluokkalaisten kokemuksia yhteisöllisestä oppilashuollosta.

Riina Marin
Matti Ollikainen
Josefiina Tiiro
Opinnäytetyö
Syksy 2022
Sosiaalian tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan tutkinto-ohjelma

Tekijät: Riina Marin, Matti Ollikainen & Josefiina Tiiro

Opinnäytetyön nimi: Yhteisöllinen oppilashuolto Oulunkaaren kuntayhtymän yläkouluissa - Yhdeksäsluokkalaisten kokemuksia yhteisöllisestä oppilashuollosta

Työn ohjaajat: Pirjo-Riitta Ylikauma & Riikka Huttunen

Työn valmistuslukukausi ja -vuosi: Syksy 2022

Sivumäärä: 42 + 1 liite

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvailla yhdeksäsluokkalaisten kokemuksia yhteisöllisestä oppilashuollosta Oulunkaaren kuntayhtymän kouluissa. Tutkimuksen tietoperustana käytettiin alan kirjoja sekä verkkolähteitä. Tietoperustassa käsitelimme kouluhyvinvoinnin osa-alueita, kouluhyvinvoinnista tehtyjä tutkimuksia, yhteisöllistä oppilashuoltoa kouluhyvinvoinnin edistäjänä, turvallisia aikuisia oppilashuoltotyössä sekä osallisuutta kouluhyvinvoinnin edistäjänä.

Kouluhyvinvointiin vaikuttaa koulu yhteisö, ympäröivä yhteisö, erityisesti kodit, mutta myös muu ympäröivä yhteisö. Ympäröivällä yhteisöllä on tärkeä rooli nuoren kehittämisessä hyvinvoivaksi aikuiseksi. Sosiaaliset suhteet ovat tärkeä osa kaikkien yhteisöjen hyvinvointia, ja kouluissa se on erityisen tärkeää niin oppilaiden kesken, oppilaiden ja opettajien välillä kuin myös kodin ja koulun välillä. Oppilashuolto on lasten ja nuorten matalan kynnyksen peruspalvelua ja yksilöllisten palveluiden lisäksi se sisältää yhteisöllisen oppilashuollon. Osallisuus taas edistää nuoren toimijuutta ja aktiivisuutta yhteisössä.

Tutkimuksemme tarkoituksena oli kuvailla yhdeksäsluokkalaisten kokemuksia yhteisöllisestä oppilashuollosta Oulunkaaren kuntayhtymän kouluissa. Tavoitteenamme oli kerätä tietoa nuorten kokemuksista yhteisöllisestä oppilashuollosta, jota koulujen henkilökunta ja erityisesti oppilashuoltoryhmä voivat hyödyntää tulevaisuuden yhteisöllistä oppilashuoltoa suunnitellessa ja kehittäessä. Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena webropol-alustalla. Kyselyyn osallistui 183 yhdeksäsluokkalaista Oulunkaaren kuntayhtymän kouluista. Tutkimustulosten analysoinnissa käytettiin webropolin omaa ohjelmaa sekä teemoittelua.

Tulosten mukaan nuorilla oli suurilta osin positiivisia kokemuksia yhteisöllisestä oppilashuollosta osallisuuden edistäjänä. Suurin osa nuorista kertoi kokevansa koulunsa kuraattoripalvelut hyväksi ja koki voivansa vaikuttaa koulunsa hankintoihin ja tapahtumiin. Tutkimuksessa ei noussut ilmi suuria vastakkainasetteluja tai suurta määrää negatiivisia kommentteja. Vastauksista löysimme yhtymäkohtia Pölkkin (2001) tekemään tutkimukseen, jossa hän toteaa koulussa viihtymisen olevan keskiössä oppilaiden hyvinvoinnin kannalta. Tutkimuksemme huomasimme monivalintakysymyksissä, sekä avoimissa kysymyksissä, korostuvan nuorten väliset ystävyysuhteet, joiden luomisessa ja ylläpitämisessä yhteisöllinen oppilashuolto voi toimia työkaluna. Johtopäätöksistä keskeisimmäksi nousi samansuuntaisuus aiempien tutkimusten kanssa.

Asiasanat: Yhteisöllinen oppilashuolto, kouluhyvinvointi, osallisuus, kuraattoripalvelut

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Social Services

Authors: Riina Marin, Matti Ollikainen, Josefiina Tiiri

Title of thesis: Collective pupil welfare services in the middle schools of the Oulunkaari municipal association – Ninth-graders' experiences of community-based students care

Supervisors: Pirjo-Riitta Ylikauma & Riikka Huttunen

Term and year when the thesis was submitted: Autumn 2022

Number of pages: 42+1 appendix

The topic of the thesis was to find out about the experiences that the ninth grader of municipal corporation of Oulunkaari have about collective pupil welfare services. Our special interest was the work of school curator as a supporter of community spirit. The study was conducted by using a qualitative research methods and the data were collected with a questionnaire via Webropol 2.0. Most questions were multiple choice questions, but some were open questions. Data gathered from open questions were analyzed by categorizing it into themes. 183 ninth graders answered the questionnaire.

School welfare is affected by school community and surrounding community, especially the pupils' homes. Surrounding community has an important role in youngsters' development. Social relations are an important part of the welfare of all communities. In schools they are especially important between pupils, pupils and teachers and homes and school. Pupil welfare services are an easy access –service. It contains both individual and collective services. Inclusion promotes youngsters' human agency and activity in the community.

The results show that most of the youngsters have positive experiences about collective pupil welfare as a promoter of school welfare and community spirit. Same positive experiences also applied to school curator. The youngsters mostly feel that they can affecton their schools' acquisitions and events. Studies made earlier of the topic and other used sources support the results gotten from this thesis.

Keywords:

Collective pupil welfare services, school well-being, inclusion, community spirit, curational services.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	YLÄKOULUIKÄISTEN KOULUHYVINVOINTI	8
2.1	Kouluhyvinvoinnin osa-alueet.....	9
2.2	Koontia aiemmin tehdyistä tutkimuksista.....	11
3	YHTEISÖLLINEN OPPILASHUOLTO KOULUHYVINVOINTIA EDISTÄMÄSSÄ	14
3.1	Turvalliset henkilöt oppilashuoltotyössä	15
3.2	Osallisuus kouluhyvinvoinnin edistäjänä	17
4	TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITTEET JA TUTKIMUSKYSYMYS.....	19
5	KYSELYTUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	21
5.1	Aineiston analysointi.....	22
5.2	Kyselyn eettisyys ja luotettavuus.....	23
6	TUTKIMUSTULOKSET	26
6.1	Taustatiedot.....	26
6.2	Ryhmäyttäminen	28
6.3	Ystävät ja luokkahenki.....	30
6.4	Turvalliset aikuiset.....	32
6.5	Koulukuraattori	34
7	JOHTOPÄÄTÖKSET	37
8	POHDINTA	39
	LÄHTEET.....	41
	LIITTEET	41

1 JOHDANTO

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan perusopetus on koulujärjestelmän kivi-jalka ja osa esiopetuksesta alkavaa koulutusjatkumoa. Perusopetus mahdollistaa oppilaille laajan yleissivistyksen perustan muodostamisen ja oppivelvollisuuden suorittamisen, sekä antaa valmiudet ja kelpoisuuden toisen asteen opintoihin. Jokaisella perusopetusta antavalla koululla on opetus- sekä kasvatustehtävä - oppilaiden oppimisen, kehityksen ja hyvinvoinnin tukeminen yhteistyössä kotien kanssa. Yksilötasolla tämä rakentaa oppilaiden myönteistä identiteettiä ihmisinä, oppijoina ja yhteisön jäseninä sekä edistää osallisuutta, kestävästä elämäntapaa ja kasvua demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyteen. Yhteiskunnallisesti tehtävänä on edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta, sekä osaltaan ehkäistä eriarvoistumista ja syrjäytymistä. (Opetushallitus 2014, 15–16)

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) mukaan opiskelu ympäristöstä ja yhteisöstä huolehtiminen on kaikkien kouluissa työskentelevien tehtävä. Terveystieteiden lain (1326/2010) mukaan koulu ympäristön turvallisuus ja terveellisyys sekä yhteisön hyvinvointi tulee tarkistaa kolmen vuoden välein. Tarkastukset ovat osa koulun yhteisöllistä opiskelu huoltotyötä ja ne toteutetaan yhteistyössä huoltajien, oppilaiden sekä eri toimijoiden kanssa. THL on kerännyt tietoa näistä tutkimuksista vuosilta 2011–2019. Tässä tutkimuksessa käy ilmi, että tutkimukseen osallistuneista kouluista 183 oli viimeisimmässä tarkastuksessa havaittu puutteita kiusaamisen sekä väkivallan ja häirinnän ehkäisyssä ja niihin puuttumisessa. Opiskelu huoltopalvelujen saatavuuteen liittyviä puutteita ilmoitti 178 koulua (Hietanen-Peltola, Wiss. 2021).

Historiallisesti katsottuna oppilashuolto perustuu havaintoon, ettei koulu kykene toteuttamaan kasvatuksellisia yhteiskunnallisia tavoitteitaan, ellei se huolehdi oppilaiden työkuunnosta turvaten oppimisen fyysisiä ja materiaalisia edellytyksiä. Aiemmin tämä tarkoitti ravinnon, terveydenhuollon ja kuljetuksen tarjoamista, mutta nykyisin oppilashuollon on myös ylläpidettävä työrauhaa, oppilaiden mielenterveyttä ja koulumotivaatiota. Oppilashuollosta on tullut kokonaisvaltaisesti hyvinvointia turvaava järjestelmä. (Nivala. 2006. 122.)

Opinnäytetyöryhmässämme on kaksi kouluissa aiemmin työskennellyttä henkilöä. Vaikka peruskoulumaailma on meille tuttu, yhteisöllinen oppilashuolto herättää aina kysymyksiä. Yhteisöllinen

oppilashuolto asetetaan laissa etusijalle yksilölliseen oppilashuoltoon verraten. Sitä ei ole määritetty missään selkeästi, vaan opetuksen järjestäjälle jätetään vapaus muodostaa itse omien tarpeidensa mukainen oppilashuolto. Jokapäiväisiä pulmia ei ole mahdollista ratkaista yhdellä ja ainolla oikealla tavalla lainopillisesti, retoriikka ja juridiikka on pidettävä erillään. (Mahkonen. 2014, 11).

Tutkimuksemme kohteeksi valikoitui Oulunkaaren kuntayhtymän viisi yläkoulua, joiden rehtorit myönsivät meille luvan tehdä yhdeksäsluokkalaisten verkossa kyselyn heidän kokemuksistaan yhteisöllisestä oppilashuollosta. Mukana olevat koulut sijaitsevat lissä, Pudasjärvellä, Simossa, Utajärvellä ja Vaalassa. Oulunkaaren kuntayhtymän pääasiallinen tehtävä on tuottaa jäsenkuntiensa lakisääteisiä sosiaali- ja terveystalveluja. Oulunkaaren kuntayhtymän alueella asuu 27 400 ihmistä. Koska opinnäytetyömme aihe on erittäin laaja, pidämme kyselymme punaisena lankana kuraattorin työn yhteisöllisen oppilashuollon tekijänä ja osallisuuden tukijana. Tutkimuksemme tarkoituksena on kartoittaa Oulunkaaren kuntayhtymän yhdeksäsluokkalaisten kokemuksia koulunsa yhteisöllisestä oppilashuollosta.

2 YLÄKOULUIKÄISTEN KOULUHYVINVOINTI

Kouluhyvinvointia voidaan lähestyä kokonaishyvinvoinnin tilana, jonka toteutuminen on mahdollista oppilaan fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin kokonaisuutena. Kouluyhteisö voidaan nähdä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimistavoitteiden kokonaisuutena, jolloin kouluhyvinvoinnin toteutumiseksi kaikki koulun toiminta tähtää terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Tavoitteena tulisi olla oppimisympäristö, jossa kaikki voivat hyvin ja ketään ei kiusata. Perusta aikuisiän henkiselle hyvinvoinnille rakennetaan lapsuus- ja nuoruusvuosina, joten koululla on suuri mahdollisuus toimia positiivisena, hyvinvointia edistävänä instituutiona. (Janhunen 2013; Wallin 2011, 106; Leskisenoja & Sandberg 2019, 20.)

Kouluhyvinvointiin vaikuttaa kouluyhteisö, ympäröivä yhteisö, erityisesti kodit, mutta myös muu ympäröivä yhteisö, kuten terveydenhuolto. Ympäröivällä yhteisöllä on tärkeä rooli nuoren kehittymiseen hyvinvoivaksi aikuiseksi. Sosiaaliset suhteet ovat tärkeä osa kaikkien yhteisöjen hyvinvointia, ja kouluissa se on erityisen tärkeää niin oppilaiden kesken, oppilaiden ja opettajien välillä kuin myös kodin ja koulun välillä. Sosiaalisia suhteita kouluissa käsitellään mm. työrauhana luokassa, ryhmätöiden sujumisena, toisten auttamisena, ystävillä, ystävällisyydellä ja kiusaamattomuudella. Koulu-yhteisön sosiaalisten suhteiden laadulla on merkitystä oppilaiden mielenterveyteen ja hyvinvointiin,

ja yhteisöllinen oppiminen vaikuttaa positiivisesti oppilaiden koulunkäyntiin. Koko yhteisön rakentavan vuorovaikutuksen ja välittämisen ilmapiirin edistäminen on hyvinvoinnin turvaamista. (Joronen & Koski 2010; Janhunen 2013; Wallin 2011, 106; Leskisenoja & Sandberg 2019, 39.)

Kuva 1: Eriarvoisuus suomalaisnuorten arjessa. Kaavio julkaistu kouluterveyskyselyssä 2019.

(Saarholm & Turkka 2021.) Yllä olevassa kuviossa kerrotaan, kuinka monta nuorta sadasta kokee eriarvoisuutta lisääviä tekijöitä, sekä havainnollistetaan eriarvoisuutta kouluissa suomalaisnuorten arjessa. (Saarholm & Turkka 2021, 27–28.) Kuviossa käsitellään teemoja, jotka toistuvat muussakin aineistossa, ollen näin ilmiöitä, joihin yhteisöllisellä ja yksilöllisellä oppilashuollolla ja moniammatillisella yhteistyöllä pyritään vaikuttamaan. Kuviossa erityisesti koulusta pitämättömyys, koulu-kiusaamisen kokemukset ja tuen saaminen ammattilaisilta tarpeen tullen ovat teemoja, joita kartoitamme kyselyssämme yhdeksäsluokkalaisilta.

2.1 Kouluhyvinvoinnin osa-alueet

Konun (2002) artikkeliväitöskirjassa (Oppilaiden hyvinvointi koulussa) kouluhyvinvointia lähestytään neljän osa-alueen kautta: Koulun olosuhteet, sosiaaliset suhteet, itsensä toteuttamisen mahdollisuudet ja terveydentila. Tämä lähestymistapa mukailee 1970-luvun hyvinvointitutkimuksista tunnetun Erik Allardtin hyvinvointimallia. Konu havainnollistaa tutkimuksensa pohjalta kehittämässään koulun hyvinvointimallissa niitä tekijöitä, joiden ajatellaan vaikuttavan koulussa oppilaiden hyvinvointiin. Konun hyvinvointimallissa oppilaiden kouluhyvinvointi perustuu koulun olosuhteiden,

sosiaalisten suhteiden ja itsensä toteuttamisen mahdollisuuksien kautta. Sellaisessa ilmapiirissä, missä toimitaan toisten hyväksi, olisi yhteisölliseen oppimiseen mahdollista päästä. (Konu 2002.)

Koulun olosuhteet (fyysiset olot, opetuksen organisointi ja oppilaille tarjottu tuki), sosiaaliset suhteet (kaverisuhteet, oppilas-opettaja suhteet, kiusaaminen), itsensä toteuttamisen mahdollisuudet (omien kykyjen mukainen opiskelu, palaute, kannustukset ja rohkaisun saaminen) ja terveydentila ovat kouluhyvinvoinnin ytimeen sijoitettu. (Halme & Harinen 2012). Kouluhyvinvointiin näyttää olevan merkitystä koulun olosuhteilla tiettyyn rajaan asti. Jos tilat ovat suhteellisen viihtyisät ja kunnossa sekä asioiden järjestely hyvällä mallilla, on olosuhteilla enää pieni merkitys kouluhyvinvoinnin kertymiseen. (Joronen & Koski 2010.) Monet hyvinvoinnin ongelmat peruskoulujen nykyarjessa näkyvät siinä, että koululaisilla on yhä useammin ote hukassa omien ja muiden tunteiden kanssa. Uusia toimintatapoja tarvitaan, jotta kehityksen suuntaa voidaan muuttaa ja lisätä kouluikäisten sosioemotionaalaisia voimavaroja ennen kuin ongelmat kasvavat. Koululaisille on todettu olevan merkittävää hyötyä tunne- ja sosiaalisten taitojen edistämisestä niin henkilökohtaisessa kuin sosiaalisessakin elämässä ja koulumenestyksessä. Hyvinvointia käsitellään monesti yksilökeskeisesti ja tiettyihin sairauksiin liitettynä, mikä on tarpeellista, mutta olisi toivottavaa, että rinnalle kehitettäisiin menetelmiä, joiden avulla yleistä hyvinvointia päästäisiin selvittämään omista toimintaympäristöissä. (Joronen & Koski 2010.) Biologisesti aivoissa tapahtuu uudelleen järjestäytyminen ja yleensä voimakkain kuohuminen käydään läpi yläkouluikässä. Hermostolliset yhteydet kokonaisuuksia hahmottavaan ja ajattelevaan aivojen osaan eivät ole vielä rakentuneet riittävästi, jonka vuoksi etenkin nopeasti eteen ilmaantuvissa tilanteissa rationaalinen ajattelu ehdi aina mukaan. (Jääskinen & Pelliccioni 2017, 99.) Nuori on identiteetin rakennusvaiheessa ja tämän vuoksi haavoittuvassa tilassa. Tärkeimmät ihmiset elämässä ovat vanhemmat, luokkakaverit sekä opettajat. (Hamarus, Holmberg-Kalenius & Salmi 2015, 61.) On aikuisten tehtävä saada nuori kokemaan itsensä tärkeäksi ja merkitykselliseksi, sekä näkemään hyvää itsessään. (Jääskinen & Pelliccioni 2017, 111.)

Kouluilla olisi paljon mahdollisuuksia nuorten hyvinvoinnin edistämisessä ja vaikuttaa heidän tulevaisuuteensa, esimerkiksi saamalla nuoret omaksumaan osaksi arkikäyttäytymistään erilaisia hyvinvointia tuottavia toimintatapoja. Pelkkä hyvinvointitapojen opettaminen ei riitä, vaan koulujen toimintakulttuurissa tulisi olla erilaisia nuorten hyvinvointia tukevia tapoja. Koulu yhteisöissä tulisi ymmärtää hyvinvoinnin merkitys turvallisenä, toimivana ja tehokkaana taustatekijänä. Positiivisen koulukokemuksen kulmakiviä ovat hyväksyvä ja yhteisöllinen ilmapiiri ja näiden varaan pohjautuvat

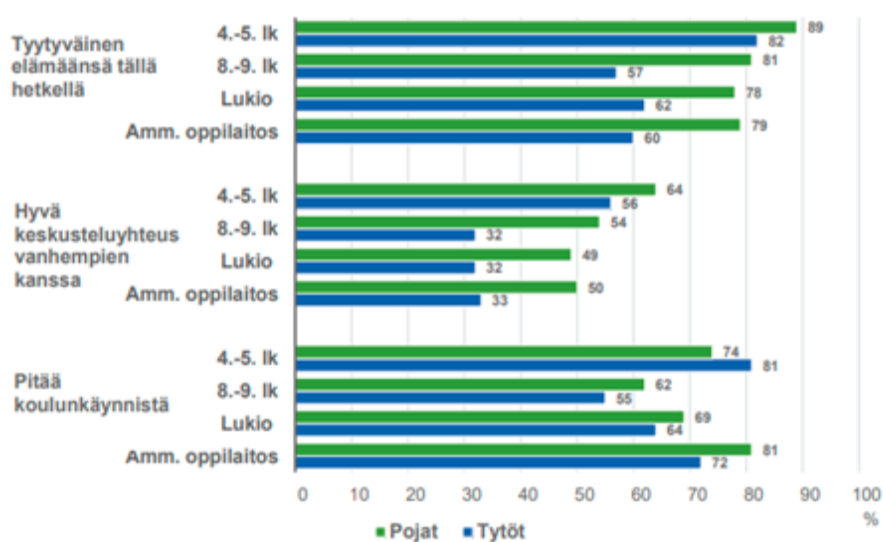
mm. nuorten koulutyytyväisyys, kouluun kiinnittyminen, opiskelun mielekkyys ja menestyksekkäät oppimistulokset. (Leskisenoja & Sandberg 2019, 20–22.)

Suomessa koulu on perinteisesti nähty järjestäytyneenä ja vakaana laitoksena, mikä on ylläpitänyt osaltaan yleistä uskoa koulun tasapuolisuuteen ja turvallisuuteen. Koulu on nuorelle tärkeä kehitysympäristö, missä parhaimmillaan nuoret saavat itseluottamusta, onnistumisen kokemuksia, sosiaalista pääomaa ja integroi nuoria osaksi yhteiskuntaan. Meillä ja muualla tapahtuneet äärimmäistä kouluväkivaltaa sisältäneet tapaukset ovat kuitenkin luoneet kysymyksiä kouluympäristöistä ja niiden fyysisestä ja tunneperäisestä turvallisuudesta. Yksi keskeinen kouluhyvinvoinnin lähtökohta on kiusaamisen ja syrjinnän ehkäiseminen. Kouluväkivalta purkautuu harvoin äärimmäisellä, fyysisellä tavalla, mutta psyykkisesti satuttavat ja vaikeammin osoitettavissa olevat muodot tuovat koulun arkeen monenlaisia kiusaamisen ja syrjinnän eri muotoja. (Halme & Harinen 2012; Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, 2019.)

2.2 Koontia aiemmin tehdyistä tutkimuksista

Nuorten hyvinvoinnin mittaamisen tutkimuksissa on havaittu, että nuorten hyvinvointiin liittyvillä kokemuksilla on yhteyksiä tunteeseen kyvykkyydestä. Siitä, että nuori tuntee olevansa jossain hyvä. Kouluympäristössä se tarkoittaa sitä, että he kokevat itsensä tyytyväisiksi, kun heillä on tunne oman koulunkäynnin hallinnasta. Tärkeä merkitys hyvinvoinnille on myös ryhmään kuulumisen, mikä tuo turvallisuutta ja auttaa näkemään itsensä osana suurempaa kokonaisuutta. Itsensä ulkopuolisiksi tai nöyryytetyiksi kokevat nuoret tuntevat itsensä myös kyvyttömiksi ja voimattomiksi, ja usein tämän tapaiset tuntemukset johtavat yleiseen pahan olon tunteeseen, jolloin koulun ja oppilaan välinen konfliktisuhde voi olla valmis. On todettu, että hyvinvointiin vaikuttaa myönteisesti toisten hyväksi toimiminen, niin yksilön itsensä kuin koko yhteisön kannalta. Ihminen on perusolemukseltaan sosiaalinen olento, joka toteuttaa itseään ja kokee osallisuutta toimiessaan toisten kanssa. Osallisuuden ja osallistumisen kautta syntyy siis hyvinvointia. (Halme & Harinen 2012; Blomberg 2010, 42; Janhunen 2013.)

Oppilaiden koetun subjektiivisen hyvinvoinnin yhteyden koulussa koettuun viihtyvyyteen ja tyytyväisyyteen on Joronen (2005) todennut tutkimuksessaan. Koulussa viihtyminen on keskiössä oppilaiden hyvinvoinnin kannalta, koska lasten ja nuorten koulunkäynnistä syrjäytymiseen on todettu olevan yhteyttä huonoon kouluviihtyvyyteen. Oppilaat ovat itse tuoneet ilmi, että viihtyvyyttä lisää tärkeiden ystävien tapaaminen koulussa. (Pölkki 2001, 131.) Perheen antaman tuen jälkeen tärkein tuki nuorille on nuorten toisilleen antama emotionaalinen tuki ja ryhmään kuuluminen on perustarve (Saarholm & Turcka 2021, 41). Koulun positiivisella ilmapiirillä on myös todettu olevan vaikutusta koulunkäynnin mielekkyyteen ja siellä viihtymiseen. Oppilaiden kouluviihtyvyys laskee tutkimusten mukaan iän myötä siirryttäessä ylemmille luokille. (Janhunen 2013.) Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen teettämässä kouluterveyskyselyissä tämä tulee myös esille. (Leskisenoja & Sandberg 2019, 160). Useimmista lasten ja nuorten hyvinvointia tarkastelevista mittareista puuttuu lähes kokonaan itsensä toteuttamisen mahdollisuudet. Kasvatuksen paikkana koulu on tärkeä elämäalue ja siellä itsensä toteuttamisen mahdollisuudet pitäisi olla saatavilla, kun on kysymys sellaisista asioista kuin yksilön merkitys yhteisössään ja onnistumisen kokemukset. (Joronen & Koski 2010.)

Kuva 2: Lasten ja nuorten kokema hyvinvointia kuvaavia indikaattoreita sukupuolen ja kouluasteen mukaan vuonna 2021. Kaavio haettu terveyden ja hyvinvoinninlaitoksen sivuilta. (Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2021.)

Yllä olevassa kouluterveyskyselyn vastausten pohjalta luodussa kuviossa näkyy, kuinka hyvinvointi koulussa laskee yläluokilla. (Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2021). Tutkimuksessamme käsittelemme kouluhyvinvointia erilaisista näkökulmista juuri 8.–9. luokkalaisten kokemana, jolloin kaavion kuvaama lasku on ajankohtainen. Kaaviossa näkyy, kuinka tyytyväisyys elämään laskee työtöillä 8.–9. luokalla verrattuna poikiin. Tämä on tärkeä huomio myös tutkimuksessamme, sillä kyselyssämme kartoitetaan vastaajien sukupuoli ja sen avulla voimme ristiintaulukoida eroja tyttöjen

ja poikien välillä. Myös koulunkäynnistä pitäminen laskee ylemmille luokille siirryttäessä ja tässäkin on eroja tyttöjen ja poikien välillä. Terveiden ja hyvinvoinninlaitoksen kouluterveyskyselyssä ei ole huomioitu muunsukupuolisia, mikä voi vaikuttaa tuloksiin.

3 YHTEISÖLLINEN OPPILASHUOLTO KOULUHYVINVOINTIA EDISTÄMÄSSÄ

Opiskeluhoolto on lasten ja nuorten matalan kynnyksen peruspalvelu, joka on tarjolla kouluissa. Yksilöllisten palveluiden lisäksi se sisältää yhteisöllisen opiskeluhoillon, jolla edistetään koko koulun tasolla oppilaiden hyvinvointia tukevaa toimintakulttuuria. Käytännössä tämä voi olla esimerkiksi kiusaamisen ehkäisyä, hyvän luokkahengen varmistamista sekä kiinteistön terveellisyydestä ja turvallisuudesta huolehtimista. Yhteisöllisen opiskeluhoillon toteuttamiseen osallistuvat kaikki koulun aikuiset. Yhteisöllinen työ on opiskeluhoillon ensisijainen toteuttamismuoto ja toimiessaan se vahvistaa kaikkien lasten ja nuorten hyvinvointia, sekä vähentää yksilökohtaisen tuen ja avun tarvetta. (Hietanen-Peltola 2019, 7.) Oppilaalla on oikeus sellaiseen oppilashuoltoon, jota opetukseen osallistuminen edellyttää. Oppilashuollolla tarkoitetaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä. Oppilashuoltoa toteutetaan ensisijaisesti koko kouluyhteisöä koskevana, ennaltaehkäisevänä yhteisöllisenä oppilashuoltona. (Opetushallitus 2014, 79.)

Opiskeluhoolto on määritelty oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämisenä ja ylläpitämisenä sekä niiden edellytyksiä lisäävänä toimintana oppilaitosyhteisössä. Lain mukaan opiskeluhoolto toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhooltona. Opiskelijoilla on myös oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 §3.)

Yhteisöllisellä opiskeluhoollolla tarkoitetaan laissa toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko oppilaitosyhteisössä edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhteisöllistä opiskeluhooltoa toteuttavat lain mukaan kaikki opiskeluhoillon toimijat. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 §4.) Yhteisölliseen opiskeluhooltoon kuuluu myös koulun toimintakyvystä huolehtiminen ongelma- ja kriisitilanteissa. (Hietanen-Peltola, Laitinen, Autio & Palmqvist 2018, 9.)

Jo mainittujen lisäksi Laki oppilas- ja opiskelijahuollosta mainitsee yhteisöllisen oppilashuollon tehtäväksi opiskelijoiden osallisuuden edistämisen koko koulu yhteisössä (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 §2 ja §4). Myös perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa todetaan, että oppilaan osallisuuden edistäminen on opetuksen järjestäjän, toisin sanoen kuntien tehtävä. Osallisuutta lisäävien toimintatapojen todetaan myös olevan keino edesauttaa yhteisöä koskevien ongelmien ennaltaehkäisyä. (Opetushallitus 2014, 79.)

Moni on kuitenkin sitä mieltä, että toimintamahdollisuuksia oppilaiden hyvinvoinnin edistämiseksi ei suomalaisessa peruskoulussa hyödynnetä riittävästi. Oppilashuollossa keskitytään liian paljon lapsiin ja ongelmiin ja liian vähän hyvinvointiin, sekä siihen, mitä koulun aikuiset voivat tehdä. (Mäkinen 2014, 34.)

Opetussuunnitelman perusteissa mainitaan, että koulutyön järjestämisen perusteena on oppilaan osallisuus ja kuulluksi tuleminen. Osallistuminen oman ja oman ryhmän koulutyön suunnitteluun on luonnollinen tapa vahvistaa oppilaan osallisuutta. Se palvelee myös koulun yhteisöllisiä ja yhteiskunnallisia tarkoituksia antamalla kokemuksia ihmisten välisestä yhteistyöstä ja demokraattisesta toiminnasta (Opetushallitus 2014, 35.) Yhteisöllisyys ja osallisuus liittyvät siis kiinteästi toisiinsa.

3.1 Turvalliset henkilöt oppilashuoltotyössä

Oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvinvoinnista ja turvallisuudesta huolehtimista. Sen avulla oppilaan koulunkäyntiä tuetaan yhdessä huoltajien kanssa, ja heidän kanssaan tehtävää yhteistyötä pidetään tärkeänä. Oppilashuoltoryhmään kuuluu tavallisesti koulun rehtori, erityisopettaja, kouluterveydenhoitaja ja -lääkäri, sekä koulukuraattori, koulupsykologi, opinto-ohjaaja, luokanopettaja tai -valvoja. Tarvittaessa mukana voi olla myös muuta henkilöstöä tai ulkopuolisia asiantuntijoita. (Korpela 2012, 279; Leskisenoja & Sandberg 2019, 23; Wallin 2011, 110.)

Koulukuraattorin työ on yhteisöllisen oppilashuollon osalta yhteisösoseaalityötä. Yhteisöllisyyden tukemisen ja kehittämisen kanssa käsi kädessä kulkee käsite oppilaan osallisuus. Osallisuuden toteutumista käytännössä on perinteisesti tuettu esimerkiksi tukioppilas-, kummiluokka- ja oppilaskuntatoiminnalla. Myös hyvinvointikyselyt ja kouluterveyskyselyt ovat keinoja, joilla oppilaat voivat

saada äänensä kuuluviin ja sen myötä osallistua yhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Nivelvaiheisiin, etenkin alakoulusta yläkouluun siirtymiseen, liittyvä ryhmäyttäminen voi myös olla kuraattorin työkenttää, ja tärkeää yhteisöllisyyden tukemisen kannalta. (Gråsten-Salonen & Mehtiö, 2010, 295.) Nivelvaihe tuo mukanaan monenlaisia haasteita, jotka voivat vaikuttaa oppilaan koulunkäyntiin. Oppilaan näkökulmasta johdonmukainen ja ennakoiva kouluyhteisö- ja ympäristö luo edellytyksiä onnistuneelle uuteen kouluun kiinnittymiselle. Epäonnistuessaan siirtymä koulujen välillä voi luoda opintoihin katkon, jossa epäjohdonmukaisuus, riittämätön tiedonsiirto ja yhteistyö sekä kasvatusympäristöjen erilaisuus voivat hankaloittaa tuen tarpeiden havaitsemista. (Palmu & Virtanen, 2020, 130–131.) Tiedonsiirto oppilaista ja hänen mahdollista erityisyyttään koskeissa asioissa ei ole itsestään selvää. Oppilas voi puuteellisten tietojen vuoksi joutua leimatuksi ”laiskaksi” tai ”hankalaksi”, vaikka kyse olisi mahdollisista erityisen tuen tarpeista. (Hietala, Kaltiainen, Metsärinne, Vanhala, 2010, 15.)

Kouluissa tehdään tiimityötä, koska on oivallettu koulujen ongelmien ja haasteiden hoituvan paremmin, kun niihin pureudutaan ryhmänä yksin puurtamisen sijasta. (Greene 2009, 231.) Koulukuraattoreilla on valmiuksia ja mahdollisuuksia tukea lasten ja nuorten kehitystä yhteistyössä opettajien, eri viranomaisten ja kotien kanssa nopeasti muuttuvassa, hektisessä yhteiskunnassa. Koulupsykologisen toiminnan ja kasvatusta- ja perheneuvontatyön ohella koulukuraattorin työ kuuluu psykososiaalisiin palveluihin. (Sipilä-Lähdekorpi 2006, 11–12; Wallin 2011, 109.)

Toimiva yhteistyö kodin ja koulun välillä on paras mahdollinen tukitoimi nuorille koulunkäyntiin. Nuorten varttuessa valitettavaa on, että kodin ja koulun välinen yhteistyön aktiivisuus vähenee, vaikka yläkoulussa oleva nuori hyötyisi voimakkaasti kodin ja koulun välisestä kasvatuskumppanuudesta. (Leskisenoja & Sandberg 2019, 23.) Varsinkin koulussa tapahtuvan konfliktitilanteen ratkaisuun vaikuttaa koulun ja kodin välinen yhteistyö. Tärkeää olisi, että koti ja koulu olisivat jo ennen konfliktitilannetta kasvatuskumppaneita, sillä yhteistyön luominen varhaisessa vaiheessa helpottaa vaikeidenkin konfliktitilanteiden käsittelyä, kun toiveet, tarpeet, pelisäännöt ja viestintäkanavat ovat heti tiedossa. (Saarholm & Turkka 2021, 68, 197.)

Oppilashuoltotyöhön kuuluu kartoittaa ja havaita ongelmatilanteita, riskejä ja tehostetun ja erityisen tuen tarvetta sekä suunnitella erilaisia toimenpiteitä ja niiden toteutusta. Moniammatillinen yhteistyö muodostaa innovatiivisen tukiverkon, joka parhaimmillaan ehkäisee vaikeuksien syntyä, kehittää lisää avoimuutta, vastavuoroisuutta ja toimintamahdollisuuksia oppilashuoltoryhmässä. (Wallin 2011, 110–111.)

Yllä mainittujen lisäksi oppilaat voivat kokea turvallisiksi henkilöiksi muitakin koulussa olevia henkilöitä, kuten tukioppilaat, mahdolliset nuorisotyöntekijät tai huoltohenkilökunnan, kuten talonmiehet ja siivoajat. Turvalliset henkilöt omalta osaltaan tukevat oppilaiden osallisuutta vuorovaikutuksellaan oppilaiden kanssa.

3.2 Osallisuus kouluhyvinvoinnin edistäjänä

Osallisuudessa ja osallisuuden edistämisessä avainasemassa on vuorovaikutus. Yhteisöön kuulumisen edellyttää yhteisten sääntöjen ja toimintamallien hyväksymistä ja omaksumista, mikä taas edellyttää vuorovaikutusta toisten yhteisön jäsenten kanssa. Myös yhteistyökyky ja toisten huomioon ottaminen ovat taitoja, joita yhteisössä toimimiseen tarvitaan. (Tilus 2004, 65–66.)

Myönteisten vuorovaikutussuhteiden tukeminen on tärkeä keino edistää osallisuuden kokemusta (Poikkeus ym. 2013,116). Esimerkiksi henkilöstön välisen vuorovaikutuksen mallit vaikuttavat oppilaisiin osin tiedostamattomasti ja osin tiedostetusti. Näin ollen henkilöstön välisen vuorovaikutuksen toimiminen on myös oppilasyhteisön vuorovaikutuksen kannalta tärkeää. (Opetushallitus 2014, 26.)

Esimerkiksi tukioppilastoiminta on yksi käytännön esimerkki myönteisten vuorovaikutussuhteiden tukemisesta. Lisäksi se on yksi keino yläkoululaisten osallisuuden lisäämiseen ja edistämiseen. Tukioppilas on vapaaehtoinen, joka haluaa toimia koulu yhteisön hyväksi ja auttaa muita oppilaita. Tukioppilastoiminnan tavoitteena on saada aikaan toimintaa, joka edistää kaikkien yhteistä hyvää ja poistaa asetelma, jossa todellisuus jakautuu nuorten ja aikuisten maailmoin. Toisin sanoen lisätä nuorten vaikutusmahdollisuuksia ja osallisuutta. (Lahtinen-Leinonen 2009, 166.) Tukioppilastoiminta on siis ikään kuin käytännön linkki aikuisten ja nuorten välillä, joka pyrkii edistämään oppilaiden ja koulun henkilöstön välistä yhteistyötä ja lisäämään nuorten vaikutusmahdollisuuksia ympäristöönsä.

Keskeisimpinä nuoruusajan kehitystehtävinä voidaan pitää itsenäistymistä ja oman identiteetin rakentamista. Identiteetti on ikään kuin tarina, josta nuori pitää kiinni, vaikka tarina vaikuttaisi negatiivisesti oppimiseen. Nuori haluaa olla merkityksellinen ympäristölleen, tulla arvostetuksi, kuulua kaveriporukkaan, luoda ihmissuhteita aikuisten kanssa, kuulua kulttuuriin ja muodostaa oman, yksilöllisen aikuisen minäkuvan. Pidetään mahdollisena, että osa nuoruuteen liittyvistä negatiivisista

psykkisistä muutoksista johtuu kehittyvän nuoren tarpeiden ja sosiaalisen ympäristön tarjoaminen mahdollisuuksien ristiriidasta. Tällöin olisi tärkeää hahmottaa, millaisia kokemuksia nuori ympäristöltään odottaa ja miten koulu oppimisympäristönä voi tähän vastata. (Määttä & Palmu, 2020. 28–29.)

Peruskoulu tarjoaa lapsille ja nuorille tietoa siitä, miten demokraattinen yhteiskunta toimii ja, miten aktiivinen kansalainen voi vaikuttaa asioihin yhteiskunnan ja yhteisöjen sisällä. Lisäksi koulun tehtävä on rohkaista jokaista olemaan aktiivinen ja vaikuttamaan omissa yhteisöissään ja yhteiskunnassa. (Opetushallitus 2014, 260.) Osallisuuteen ja osallistumiseen rohkaisemiseksi tarvitaan kuitenkin muutakin kuin tietoa. Oppilaat tarvitsevat vaikuttamisen kokemuksia, sekä kokemuksia siitä, miten näkemykset perustellaan ja miten ympäröivä yhteisö mahdollistaa vaikuttamisen ja kannustaa siihen. (Kiilakoski 2015.)

Osallisuus edistää myös nuoren toimijuutta ja aktiivisuutta yhteisössä. Aito, asemasta riippumaton osallisuus yhteisössä edellyttää uskoa siihen, että omilla toimilla on merkitystä ja vaikutusta yhteisössä. Eurooppalaisen nuorisotyön yleinen konsensus ja viimeisten vuosikymmenten kehitysuunta ovat vieneet pois ajattelusta, jossa nuorten ja aikuisten maailmat ovat ikään kuin vastakkaisilla puolilla. Enemmän tätä päivää on ajattelu, jossa nuoret ja aikuiset asettuvat ns. rinnakkain, jopa vertaisina. (Redig 2017, 221–222.) Myös tällä hetkellä voimassa olevat perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet velvoittavat useaankin otteeseen, että oppilaiden osallisuutta tulee toteuttaa antamalla oppilaille aito mahdollisuus osallistua koulun toiminnan suunnitteluun. (Opetushallitus 26, 32). Oppilaille tulee esimerkiksi olla mahdollisuus osallistua paikallisten opetussuunnitelmien sekä koulujensa järjestyssääntöjen suunnitteluun ja valmisteluun. Lisäksi mainitaan erikseen, että oppilaita tulee rohkaista osallistumaan koulun yhteisen toiminnan ja oppimisympäristöjen suunnitteluun. (Opetushallitus 2014, 35.)

Positiivisessa pedagogiikassa oppiminen ja viihtyminen liittyvät vahvasti toisiinsa. Koulua voidaan ajatella oppilaiden työpaikkana ja heidän tyytyväisyyteensä ja viihtymiseensä halutaan panostaa samalla tavalla kuin missä tahansa työpaikassa. Työssä viihtyminen tunnetusti lisää myös tehokkuutta. Tutkimustuloksista löytyy vahvaa näyttöä sille, että myönteiset tunteet ja koulutyytyväisyys lisäävät monin tavoin oppilaiden hyvinvointia, kouluviihtyvyyttä ja koulumenestystä. Viihtyvyyteen panostaminen ei kuitenkaan tarkoita viihteellisyyttä tai oppilaiden viihdyttämistä. Opetus on mielekästä ja merkityksellistä silloin, kun se on oppijälhtöistä ja huomioi mahdollisuuksien mukaan oppilaan mielenkiinnon kohteet, vahvuudet ja oppimisvalmiudet. (Leskisenoja 2017, 14.)¹

4 TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITTEET JA TUTKIMUSKYSYMYS

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan opiskeluhoitoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä oppilashuoltona (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 §3). Yhteisöllisen opiskeluhoitoa toteuttamista konkreettisesti ei ole avattu laissa, vaan lain mukaan yhteisöllinen oppilashuolto koostuu toimintakulttuurista ja toimista, joilla edistetään oppilaiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, osallisuutta ja vuorovaikutusta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 §4). Tutkimuksemme tarkoituksena on kuvailla yhdeksäsluokkalaisten kokemuksia yhteisöllisestä oppilashuollosta Oulunkaaren kuntayhtymän kouluissa. Tavoitteenamme on kerätä tietoa nuorten kokemuksista yhteisöllisestä oppilashuollosta, jota koulujen henkilökunta ja erityisesti oppilashuoltoryhmä voivat hyödyntää tulevaisuuden yhteisöllistä oppilashuoltoa suunnitellessa ja kehittäessään koulutuksen järjestäjän täytyy laatia opiskeluhoitoa toteuttamista, arvioimista ja kehittämistä varten oppilaitoskohtainen opiskeluhoitosuunnitelma. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13§). Näin ollen jokainen oppilaitos saa omien tarpeidensa ja toiveidensa mukaisen opiskeluhoitosuunnitelman. Tavoitteena opinnäytetyöllämme on selvittää oppilaiden kokemuksia webropol-kyselyn muodossa ja selvittää, kuinka paljon koulujen henkilökunnan ja erityisesti kuraattorin tekemä yhteisöllinen oppilashuoltotyö näkyy ja vaikuttaa yhdeksäsluokkalaisten arjessa. Sosiaalialan kompetensseista tavoitteenamme on oppia *toimiminen yhteistyökykyisesti monialaisessa tiimissä ja työyhteisöissä, sekä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä kasvatus- ja koulutuspalvelujen järjestämisen ja tuottamisen tapojen sekä niiden ohjauksen ja valvonnan hallitseminen.*

Omiksi oppimisen tavoitteiksi olemme asettaneet tutkimuksen tekemisen oppimisen, asiakastyön osaamisen, sekä mahdollista tulevaa työpaikkaa ajatellen oppilaiden kanssa työskentelyn kehittämistä varten tiedon keräämisen. Opinnäytetyöstämme hyötyvät erityisesti osallistuvat koulut ja niiden henkilökunta, sekä viimekädessä tulevaisuuden oppilaat.

Tutkimuskysymyksemme on: 1. Millaisia kokemuksia Oulunkaaren kuntayhtymän yhdeksäsluokkalaisilla on yhteisöllisestä oppilashuollosta?

1.1 Millaisia kokemuksia Oulunkaaren kuntayhtymän yhdeksäsluokkalaisilla on yhteisöllisestä oppilashuollosta osallisuuden tukijana?

1.1.1 Millaisia kokemuksia Oulunkaaren kuntayhtymän yhdeksäsluokkalaisilla on koulukuraattorin tekemästä yhteisöllisestä oppilashuollosta?

Kyselymme tutkimuskysymykset muotoutuivat aiheen ympärille kootun tietopohjan perusteella. Sosionomin opintoja ajatellen halusimme pitää koulukuraattorin työn yhdessä kysymyksessä mukana, kuitenkin rajoittamatta liikaa yhteisöllisen oppilashuollon sisältöä kuraattorin työhön.

5 KYSELYTUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Kyselytutkimus on tapa kerätä ja tarkastella tietoa muun muassa erilaisista yhteiskunnan ilmiöistä, mielipiteistä, asenteista, arvoista ja ihmisten toiminnasta. (Vehkalahti, 2014. 11.)

Opinnäytetyömme tutkimukseen osallistuivat Oulunkaaren alueen yläkoulujen yhdeksäsluokkalaiset. Teimme Webropol-verkkoalustalle kyselyn, johon lähetimme kutsulinkin koulujen rehtoreille. Koulujen rehtoreiden vastuulle jäi varmistaa, että linkki tavoittaa jokaisen yhdeksäsluokkalaisten heidän kouluissaan. Kyselyn saatekirjeessä toivoimme, että rehtorit järjestäisivät oppilaille aikaa vastata kyselyyn kouluajalla. Saatekirjeemme oli osoitettu rehtoreille, jossa oli opettajille suoraan lähetettävä osio. Saatekirje on kyselytutkimuksen julkisivu. Saatekirje kertoo vastaajalle perustiedot tutkimuksesta, kuten mistä tutkimuksessa on kyse, kuka tutkimusta tekee, miten vastaajat on valittu ja mihin tutkimustuloksia käytetään. (Vehkalahti, 2014. 47) Koska vastaajissa voi olla erityisen tuen tarpeessa olevia nuoria, kerroimme saatekirjeessä, että ohjaajaa saa käyttää tukena kyselyyn vastatessa ja huomioimme selkosuomen käytön kyselyn kysymyksissä.

Kyselymme muodostui sekä avoimista että suljetuista kysymyksistä. Avoimilla kysymyksillä tarkoitetaan kysymystä, jossa vastausvaihtoehdot ei ole rajattu. Suljetuissa kysymyksissä on valmiit vastausvaihtoehdot. Suljettujen kysymysten tarkoituksena on tiettyjen virheiden torjunta. Kaikki vastaajat eivät ole kielellisesti lahjakkaita eivätkä osaa muotoilla itse vastauksiaan, jotkut taas pyrkivät välttämään esimerkiksi kritiikin antamista. Kun vastaajille tarjotaan vastausvaihtoehdot, vastaaminen ei esty kielellisten vaikeuksien vuoksi ja on helpompi antaa myös moittivia tai arvostelevia vastauksia. (Heikkilä, 2014. 47–49)

Jaoimme kyselyn suunnitteluvaiheessa neljään osa-alueeseen Konun (2002) artikkeliväitöskirjan mukaan: Koulun olosuhteet, sosiaaliset suhteet, itsensä toteuttamisen mahdollisuudet ja terveydentila. Koulun olosuhteet -osa-alueessa selvitimme oppilailta, ovatko he saaneet vaikuttaa koulun hankintoihin, esimerkiksi välitunneilla käytettäviin tavaroihin. Sosiaaliset suhteet -osa-alueella kysyimme, kokevatko oppilaat saaneensa tarpeeksi tukea koulun henkilökunnalta ja eritoten kuraattorilta. Keskipisteenä tällä osa-alueella oli oppilaiden kokemus siitä, onko koulun henkilökunta tukenut heitä hyvän ryhmähengen rakentamisessa ja ylläpitämisessä sekä ystävyys-suhteiden luomisessa. Itsensä toteuttamisen osiossa selvitimme, kokevatko oppilaat välitunnit mieluisiksi, onko kouluissa järjestetty ohjattua ohjelmaa välitunneilla ja kokevatko oppilaat voivansa vaikuttaa väli-

tunnin sisältöön. Terveystilaa koskevassa osiossa selvitimme, onko koulun kuraattori käynyt opitunneilla ja kokevatko oppilaat, että heillä on ympärillään turvallisia aikuisia. Sosiaaliset suhteet ovat tärkeä osa hyvinvointia ja terveyttä, ja kouluissa se on erityisen tärkeää niin oppilaiden, kuin oppilaiden ja opettajien välillä. Osioden jaottelu ei näy varsinaisessa kyselyssämme, vaan toimi kyselyn luomisen yhtenä työkaluna ja selventäjänä.

Koska tietoomme ei ollut tullut koulujen suunnalta suomea puhumattomista oppilaista, kyselymme toteutettiin suomeksi, selkokielellä. Selkokielessä käytetään helppoja sanoja ja lauseita sekä kerrotaan asiat selkeästi. Selkokieli sopii erityisesti ihmisille, joilla on kehitysvamma, muistisairaus, häiriöitä aivojen verenkierrossa, oppimisen ja lukemisen vaikeuksia tai heille, joille suomi ei ole äidinkieli. (Selkokeskus, 2021) Selkokielen käyttämisellä pyrimme takaamaan, että jokainen oppilas voi vastata kyselyyn, eikä kyselyssä käytetä liian monimutkaista termistöä. Kyselyn yleisilmeen oli oltava selkeä. Sivulla olivat vain ne asiat, jotka olivat kokonaisuuden kannalta merkityksellisiä. Jos elementtejä on sivulla liikaa, saattaa sen käyttö olla hankalaa selkokieltä tarvitseville ihmisille. (Selkokeskus, 2021)

Kyselyn valmistuttua kiinnitimme erityistä huomiota termistön pitämiseen mahdollisimman helposti ymmärrettävänä. Jaoin kyselyn osioihin taustatiedot, ryhmyttäminen, ystävät ja luokkahenki, turvalliset aikuiset ja koulukuraattori. Kyselyssä käsitelimme yhteisöllisyyttä termein ystävät ja luokkahenki. Osallisuutta käsitelimme termein mahdollisuus vaikuttaa, vuorovaikutuksesta kysyimme esimerkiksi nuorten kokemuksesta koulukiusaamisesta ja aikuisille puhumisen mahdollisuudesta, sekä kannustavina aikuisina. Osaa termistöä koimme haastavaksi korvata nuorille tutuimmilla käsitteillä, joten esimerkiksi koulukuraattoripalveluista kysyimme sellaisenaan.

5.1 Aineiston analysointi

Kyselyn toteuttamisvaiheen jälkeen kyselystä saadun datan analysointi toteutettiin Webropolin tarjoamalla automaattisella Webropol Analytics ohjelmalla. Käytimme myös Professional Statistics lisäosaa, jolla loimme graafiset kuvanteet, joiden avulla toimme keräämämme vastaukset opinnäytetyöhömme. Tutkimustamme varten valitsimme Webropol ohjelman, koska se mahdollistaa suurten vastausmäärien analysoinnin nopeasti ja helposti. Webropol on myös Oulun ammattikorkeakoulun ensisijainen kyselyohjelmisto. Kysely anonyymina verkon kautta oli myös vastaajaystävällisempi vaihtoehto, huomioiden kysymysten henkilökohtaisen luonteen. Kysymyksiin kiusaamisesta

ja koulukuraattorin kanssa käydyistä keskusteluista on oletettavasti helpompi kertoa anonyymiteetin tuomin turvin kuin haastattelussa kasvokkain tuntemattoman kanssa.

Kyselymme sisältyi myös taustakysymyksiä. Taustakysymyksiä muiden kysymysten kanssa ris-tiintaulukoimalla pyrimme kartoittamaan, vaikuttavatko taustamuuttajat merkittävästi kokemuksiin yhteisöllisestä oppilashuollosta. Jos esimerkiksi jonkin tietyn ryhmän, vaikkapa tietyn sukupuolen, koettu osallisuus on merkittävästi keskitasoa heikompaa, on tieto tutkimuksen ja tulevan oppilas-huoltotyön kannalta tärkeä.

Yksittäisistä kysymyksistä kertyi määrällistä tietoa koetusta kouluhyvinvoinnista. Kysymykset oli jaettu osa-alueisiin, jotka olivat ryhmäyttäminen, ystävät ja luokkahenki, turvalliset aikuiset ja kou-lukuraattori. Osa-alueet mukailivat aiemmin esiteltyä Konun (2002) tutkimusta, jonka osa-alueet muotoilimme yläkouluikäisille ymmärrettävämpään muotoon. Jätimme Konun osa-alueista pois ter-veydentilan, jonka emme kokeneet olevan olennainen osa tavoittelemaamme tietoa. Raportoimme kysymysten tulokset osa-alueittain sekä purimme osa-alueita myös pienempiin osiin ja yksittäisten kysymysten tuloksiin, jotta saimme tuloksia sekä isommista kokonaisuuksista, että niiden ilmene-mismuodoista.

Avoimista kysymyksistä kertyneen aineiston teemoittelimme. Teemoittelussa aineistosta paikanne-taan tutkimusongelman kannalta olennaiset aiheet, eli teemat. Teemoittelu on yksi laadullisen tut-kimuksen analyysimenetelmistä. (Juhila.) Teemoittelun jälkeen vertasimme kertynyttä dataa opin-näytetyömme tietopohjan käsitteisiin ja kokosimme yhteisöllisen oppilashuollon kannalta merkittä-vät teemat tuloksiin.

5.2 Kyselyn eettisyys ja luotettavuus

Validius tarkoittaa mittarin tai tutkimusmenetelmän kykyä mitata juuri sitä, mitä tutkimuksessa on tarkoituskin mitata. Mittarit eivät kuitenkaan aina vastaa sitä, mitä tutkija kuvittelee tutkivansa: Ky-selylomakkeisiin voidaan saada vastauksia, mutta vastaajat ovat saattaneet käsittää kysymykset aivan eri tavalla, kuin tutkija on itse ajatellut. Jos tutkija säilyttää ajattelumallinsa ja jatkaa sen mu-kaisesti, ei tuloksia voida pitää pätevinä ja tosina (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 2009. 231–232). Tämän mielessä pitäen panostimme erityisesti kyselyn helppoon ymmärrettävyyteen ja käytännön läheisyyteen.

Kyselytutkimuksen etuna voidaan nähdä sen mahdollisuus kerätä laaja tutkimusaineisto: Tutkimukseen voidaan ottaa paljon henkilöitä ja heiltä voidaan kysyä monia asioita. Kuitenkin kyselytutkimuksella on myös heikkouksia: Tutkimusta tehdessä ei voida varmistua siitä, miten vakavasti vastaajat ovat suhtautuneet tutkimukseen. Ei myöskään ole selvää, ovatko vastausvaihtoehdot onnittuneita vastaajien näkökulmasta. Väärinymmärryksiä on siis vaikea kontrolloida. Kyselytutkimusta tehdessä ei myöskään tiedetä, kuinka selvillä vastaajat ylipäätään ovat tutkimusalueesta. Huomatava heikkous on myös vastaamattomuus, joka nousee joissain tapauksissa suureksi. (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 2009. 195)

Lapsia ja nuoria koskevan tutkimuksen on oltava eettisesti kestävä. Tutkimuksen on kunnioitettava tutkittavan itsemääräämisoikeutta, vältettävä vahingon aiheuttamista ja turvattava tutkittavien yksityisyys ja tietosuojat (Pekkarinen, 2019). Kyselymme tarkoituksena ei ole vertailla kouluja keskenään, joten emme kysy kyselyssämme oppilaiden kotikuntaa tai koulua, jota hän käy. Kyselyn alussa selvitämme oppilaiden sukupuolen selvittääksemme, onko sukupuolten välillä eroa esimerkiksi kuraattorin palveluihin hakeutumisessa. Kyselyn eettisyyden varmistamiseksi muotoilemme kysymykset siten, etteivät ne ole johdattelevia. Emme sisällytä kyselyyn kysymyksiä, joihin olisi pakko vastata. Tällä tavoin huolehdimme, että oppilaiden itsemääräämisoikeutta kunnioitetaan, eikä kyselyä keskeytetä epämiellyttävien kysymysten vuoksi. Pidämme kyselyn mahdollisimman lyhyenä ja muotoilemme sen siten, että helpot kysymykset tulevat alkuun ja haastavammat loppuun. Näin varmistamme, että mahdollisimman moni vastaa kyselyn loppuun saakka.

Tutkimuksen eettisyyttä ja luotettavuutta puntaroidimme koko opinnäytetyöprosessin ajan. Käsittelemme tarkemmin tutkimukseemme liittyvää pohdintaa aiemmin kirjoituksissamme. Tässä kappaleessa käsittelemme koko opinnäytetyöprosessiin liittyvää etiikkaa. Yleisten eettisten periaatteiden mukaan tutkimuksessa pitää kunnioittaa tutkittavien ihmisarvoa, itsemääräämisoikeutta, yksityisyyttä ja muita oikeuksia. Merkittävä yleinen eettinen periaate on välttää aiheuttamasta tutkittavina oleville ihmisille, yhteisöille ja muille tutkimuskohteille aiheutuvia merkittäviä vahinkoja, riskejä tai haittoja. Hyvä tieteellinen käytäntö tarkoittaa huolellisuutta, rehellisyyttä ja tarkkuutta kaikissa tutkimuksen vaiheissa. (Vuori.) Eettisyyttä punnittaessa suurimpana kysymyksenä mielessämme pyöri vastausten kerääminen kouluissa. Halusimme, että opettajat mahdollistavat oppilaille aikaa tehdä kyselyn oppitunnilla mahdollisimman laajan otannan takaamiseksi, mutta kuitenkin painottaen, että kysely on vapaaehtoinen. Lisäksi lisäsimme saatekirjeisiin oppilaille tiedon kyselyn va-

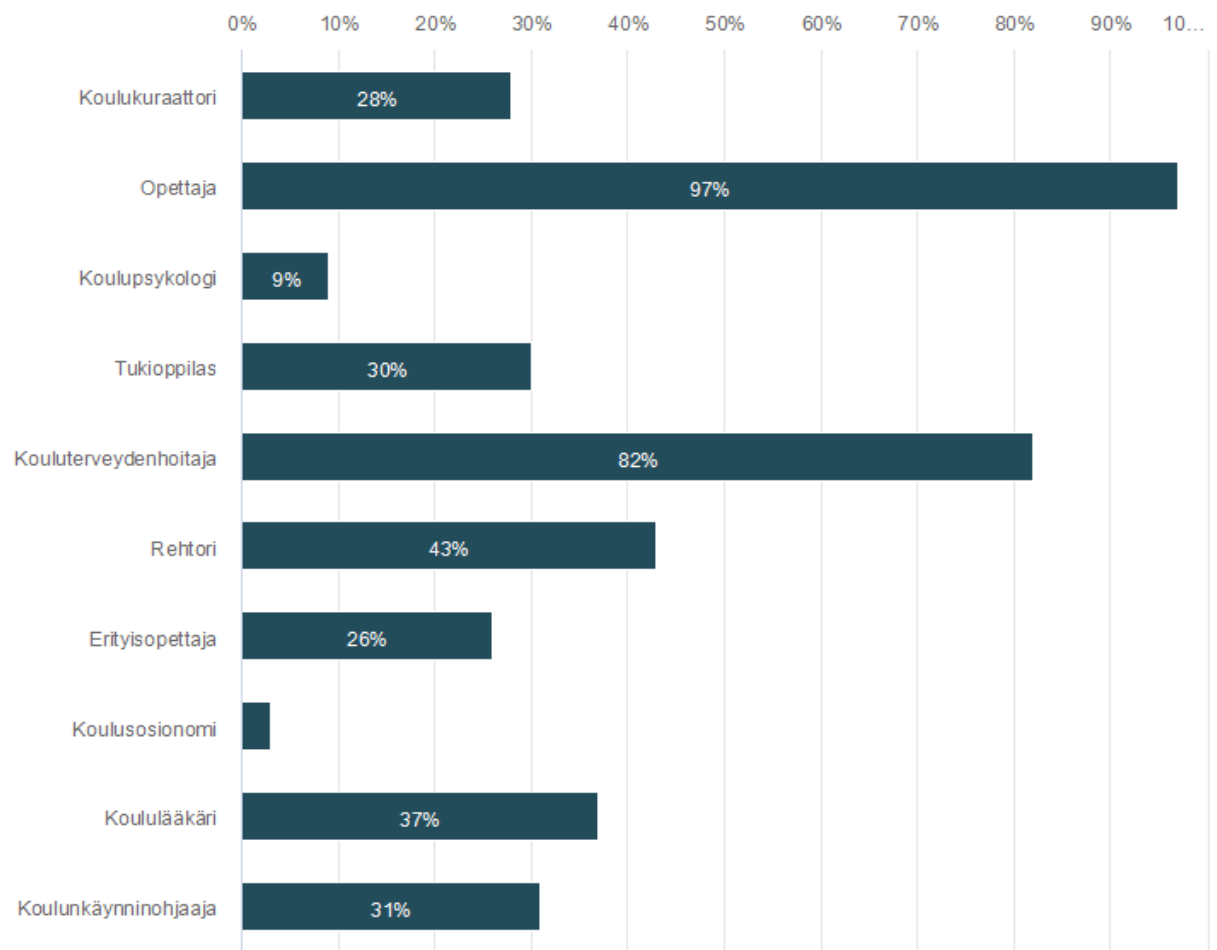
paaehtoisuudesta. Tasa-arvoa ajatellen huolehdimme kyselymme olevan mahdollisimman inkluusivinen ja panostimme kyselyn helppoon ymmärrettävyyteen. Tutkimuksen tuloksia läpikäydessä ja niitä kirjatessa varmistimme toistemme työnjäljet useaan otteeseen taataksemme, ettei virheellisiä tulkintoja pääse tapahtumaan. Eettisyys näkyy myös huolellisena lähteiden merkitsemisenä, lähdekriittisyytenä, yhteistyösopimusten kunnioittamisena ja ajan tasalla olevina lähteinä. Olemme arvioineet opinnäytetyötämme kokonaisuutena kriittisesti sekä reflektoineet työtämme jatkuvasti. Olemme haastaneet omiamme sekä toistemme ajattelumalleja koko prosessin ajan.

6 TUTKIMUSTULOKSET

Alkuperäinen kyselytutkimuksen vastausaika oli rajattu kahteen viikkoon. Kuitenkin pian kyselyn lähdettyä kouluille ymmärsimme, ettei kyseinen aika riitä ison oppilasmäärän tavoittamiseksi. Konsultoimme kyselytutkimukseen osallistuvien koulujen rehtoreita ja lisäsimme vastausaikaa aivan oppilaiden kesäloman alkuun saakka. Kyselytutkimukseen vastasi kokonaisuudessaan 183 nuorta. Oulunkaaren alueella on kouluilta saadun tiedon mukaan ollut kyselyn toteuttamishetkellä 343 yhdeksäsluokkalaista. Kysely oli sen sulkeutumishetkellä avattu 260 kertaa ja vastaaminen oli aloitettu 190 kertaa. Näin ollen kyselyyn vastaamisen oli keskeyttänyt 7 nuorta.

6.1 Taustatiedot

Kyselymme alussa kartoitimme vastaajien sukupuolen. Käytimme sukupuolta taustamuuttujana muutamassa kysymyksessä, joissa halusimme selvittää eroja sukupuolten välillä. Vastaajista noin puolet olivat miehiä, hieman alle puolet naisia. 2,2 % vastaajista koki olevansa muun sukupuolisia ja 3,3 % ei halunnut kertoa sukupuoltaan. Toisena kysymyksenä pyysimme valitsemaan alla olevasta listasta kaikki ne henkilöt, keiden kanssa oppilas on ollut tekemisissä koko yläkoulun aikana. Kuraattorin vastanneista oli valinnut noin neljäsosa oppilaista. Valtaosa oppilaista valitsi opettajan ja kouluterveydenhoitajan. Koulusosionomi oli oppilaille tuntemattomin henkilö, jonka oli valinnut vain 3,4 % vastaajista. Kysymyksen vastauksia tulkitessa voidaan olettaa, että kysymystä ei ole joko luettu huolellisesti tai kysymys muotoilu on ollut tulkinnan varainen. Kuitenkin voidaan olettaa, että 100 % oppilaista olisi ollut yläkoulun aikana vähintään opettajan kanssa tekemisissä.

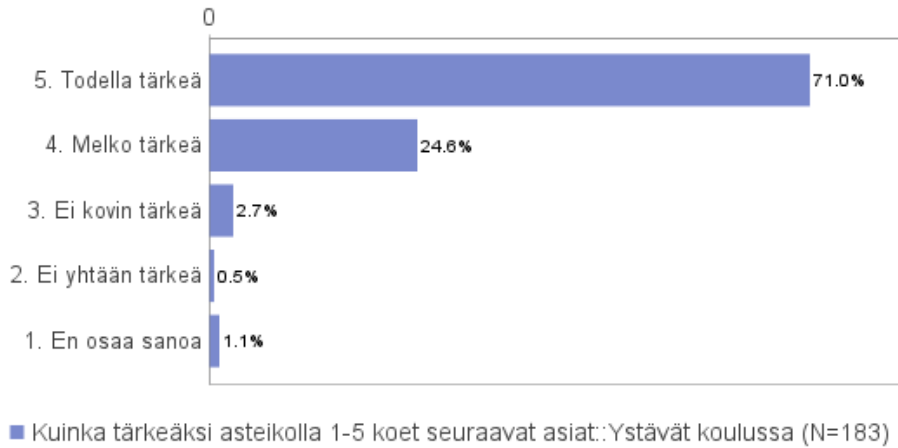

Kuvio 1.3 Valitse alla olevasta listasta kaikki ne, joiden kanssa olet ollut tekemisissä yläkoulun aikana.

6.2 Ryhmäyttäminen

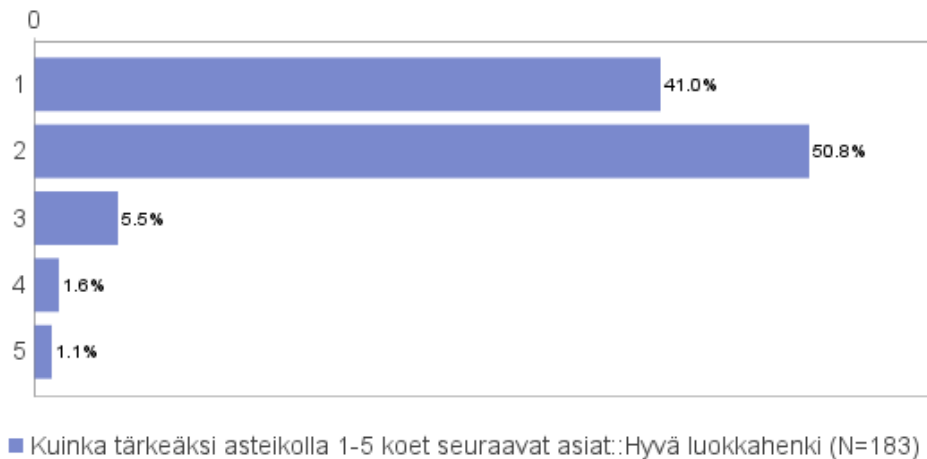
Kartoitimme, kuinka tärkeäksi asteikolla yhdestä viiteen oppilaat kokivat ystäväsuhteet koulussa ja hyvän luokkahengen.

Kuinka tärkeäksi asteikolla 1-5 koet seuraavat asiat:: Ystävät koulussa

Kuvio 2.4 Kuinka tärkeäksi asteikolla 1–5 koet seuraavat asiat: ystävät koulussa.

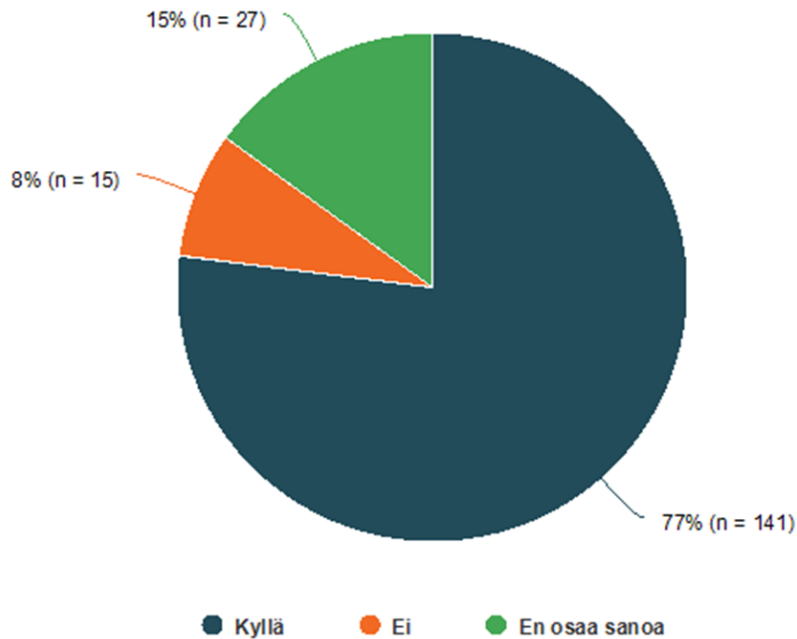
Kuinka tärkeäksi asteikolla 1-5 koet seuraavat asiat:: Hyvä luokkahenki

Kuvio 3.5 Kuinka tärkeäksi asteikolla 1–5 koet seuraavat asiat: Hyvä luokkahenki.

Kysyimme, onko luokalle järjestetty yhteisiä tutustumishetkiä. Oppilaista huomattava määrä kertoi, että tällaisia tutustumishetkiä on ollut. Käytimme tätä kysymystä ristiintaulukoinnissa kysymysten

“onko luokallasi ollut koulukiusaamista koko yläkoulun aikana” ja “Koetko, että luokassasi on sellainen ryhmähenki, jossa kaikilla on hyvä olla? “. Tuloksissa ei näy huomattavaa eroa sellaisten oppilaiden välillä, joiden luokille on järjestetty ja joille ei ole järjestetty yhteisiä tutustumishetkiä.

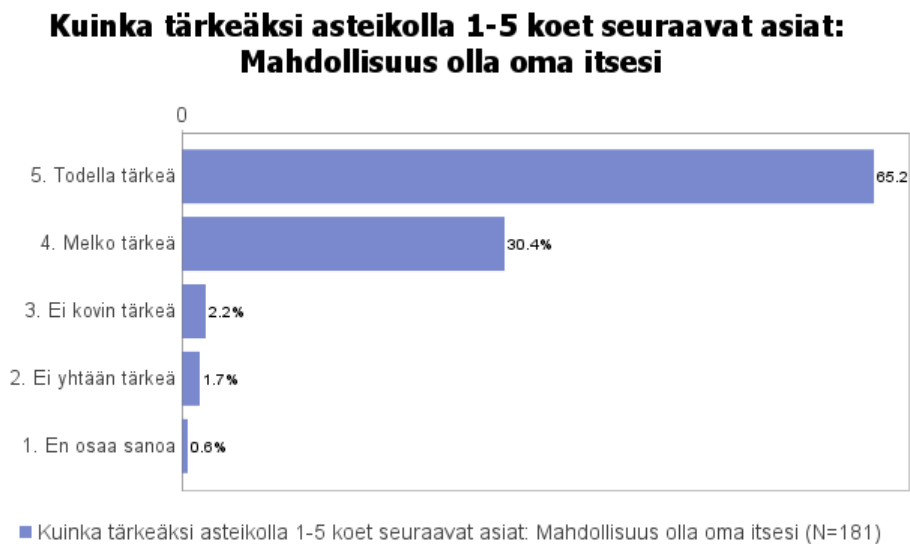
Kuvio 4.6 Onko luokallenne järjestetty yhteisiä tutustumishetkiä?

Kysyimme myös, onko tällaisia tutustumishetkiä järjestetty seitsemännen vuoden jälkeen. Liki puolet vastaajista kertoi, ettei hetkiä ole järjestetty uudelleen. Ensimmäisessä avoimessa kysymyksessämme halusimme tietää vastaajien mielipidettä luokan yhteisistä tutustumishetkistä. Kysymykseen vastasi 130 oppilasta, joista 80 koki tutustumishetket luokan kesken positiiviseksi kokemukseksi. Yksi vastauksista kuului näin: *“Ihan jees tutustua jotta parempi luokkahenki”*. Suurin osa positiiviseen sävyyn vastanneista kuvasi tällaisia hetkiä “kivoiksi”. Osa vastanneista koki hetket mielisiksi, koska ne antoivat tauon varsinaisesta opiskelusta. 26 vastaajaa antoi hetkistä negatiivista palautetta mm. *“Ei oo kivoja tosi hirveitä en tykkää yhtää ei auta mitää ja en halua osallistua ei oo kivaa”* ja monessa vastauksessa kerrottiin hetkien olleen ahdistavia. Negatiiviseen sävyyn vastanneista osa koki, etteivät hetket ole auttaneet ryhmähengen luomisessa. Vastauksissa näkyi myös toisten oppilaiden vaikutus hetkien onnistumiseen *“Luokka henki niin huono, ettei tommoset auta, kun on sellasia ihmisiä jotka ei muuta asennettaan ja kohtelee muita alentavasti”*. 18 vastaajaa ei halunnut tuoda mielipidettään ilmi ja kuudessa vastauksessa ei ollut kysymykseen liittyvää vastausta.

Kysyimme, kokevatko oppilaat luokassaan olevan sellainen ryhmähenki, jossa kaikkien on hyvä olla. Vastaaajista hieman yli puolet valitsi vaihtoehdon kyllä. Loput vastaajista olivat jakautuneet tasaisesti vastausten ehkä, ei ja en osaa sanoa välillä.

6.3 Ystävät ja luokkahenki

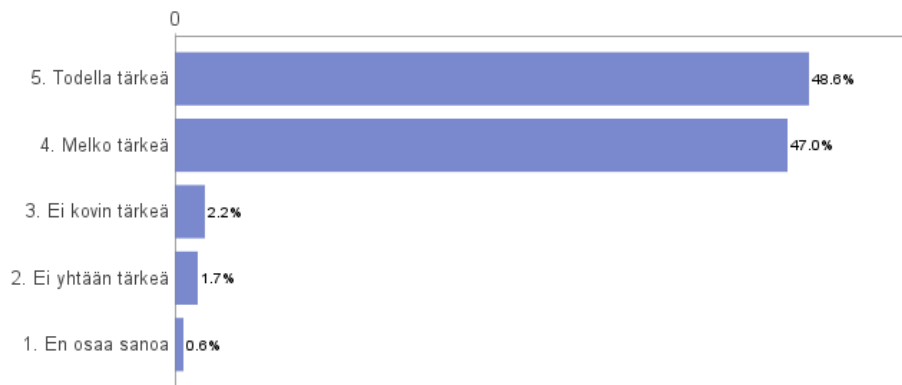
Kysyimme, kuinka tärkeäksi oppilaat kokivat seuraavat asiat: Mahdollisuus olla oma itsensä koulussa, viihtyisät tilat koulussa ja koulu, jossa ei kiusata. Kuten kuviosta 5 käy ilmi, mahdollisuus olla oma itsensä on tutkimukseen osallistuneille nuorille todella tärkeää. Peräti 95,6 % vastaajista pitää sitä joko todella tärkeänä tai melko tärkeänä.

Kuvio 5. Kuinka tärkeäksi asteikolla 1-5 koet seuraavat asiat: Mahdollisuus olla oma itsesi.

Myös koulun tilojen viihtyisyyttä oppilaat pitivät hyvin tärkeinä. Kuten kuviosta 6 käy ilmi, 93,6 % vastanneista piti tilojen viihtyisyyttä joko todella tärkeänä tai melko tärkeänä.

Kuinka tärkeäksi asteikolla 1-5 koet seuraavat asiat: Viihtyisät tilat koulussa

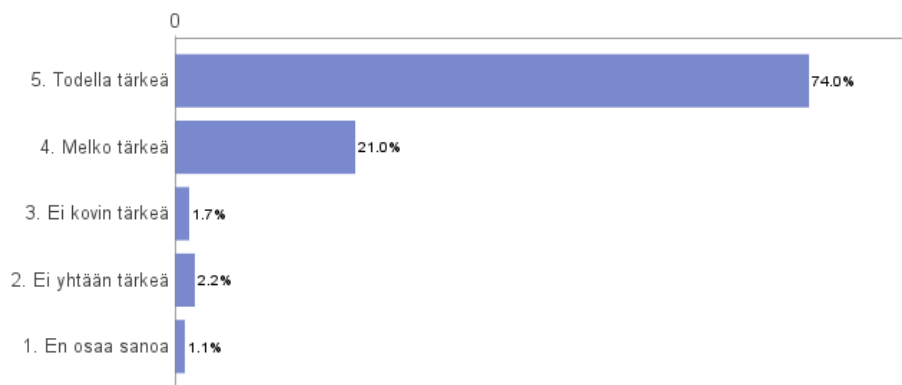

■ Kuinka tärkeäksi asteikolla 1-5 koet seuraavat asiat: Viihtyisät tilat koulussa (N=181)

Kuvio 6. Kuinka tärkeäksi asteikolla 1-5 koet seuraavat asiat: Viihtyisät tilat koulussa.

Kiusaamattomuutta oppilaat pitivät myös hyvin tärkeänä asiana. Kuten kuviosta 7 käy ilmi, jopa 74 % oppilaista piti todella tärkeänä koulua, jossa ei kiusata, ja 21 % melko tärkeänä.

Kuinka tärkeäksi asteikolla 1-5 koet seuraavat asiat: Koulu, jossa ei kiusata

■ Kuinka tärkeäksi asteikolla 1-5 koet seuraavat asiat: Koulu, jossa ei kiusata (N=181)

Kuvio 7. Kuinka tärkeäksi koet asteikolla 1-5 seuraavat asiat: koulu, jossa ei kiusata.

Seuraavissa kysymyksissä käytimme apuna liukukytkintä. Minimiarvona kytkimillä oli 0, maksimiarvona 10. Kysyimme oppilailta, kuinka viihtyisäksi he kokevat koulunsa tilat. Vastauksien keskiarvoksi tuli 5,1. Pyysimme kertomaan, kokevatko oppilaat voivansa vaikuttaa koulunsa tiloihin ja hankintoihin. Tämän kysymyksen alle lisäsimme alaotsikon, jossa kerroimme tällaisia voivan olla esimerkiksi välitunneilla tarvittavat välineet, kuten pallot, maalit, tuolit, pihakalusteet, pelit ja niin edelleen. Vastauksien keskiarvoksi tuli 3,7. Lisäksi kysyimme, kokevatko oppilaat voivansa vaikuttaa

koulunsa tilaisuuksiin, kuten juhliin, tapahtumiin tai koulunsa järjestyssääntöihin. Vastauksien keskiarvoksi tuli 5,2. Viimeisenä tässä kysymysosiossa kysyimme, kokevatko oppilaat voivansa vaikuttaa opetuksen suunnitteluun ja toteutukseen. Kysymyksen vastauksien keskiarvoksi tuli 3,7.

Kartoitimme myös, kokevatko oppilaat voivansa olla omia itseänsä koulussa. Vastaajista hieman yli puolet vastasi kyllä ja yli kolmasosa vastasi ”jonkin verran”.

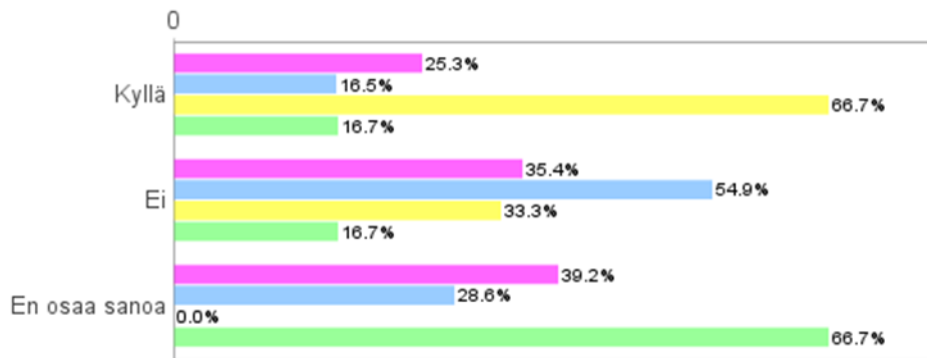

Kuvio 8. Koetko voivasi olla oma itsesi koulussa?

6.4 Turvalliset aikuiset

Halusimme tietää, onko luokissa ollut koulukiusaamista koko yläkoulun aikana. Lisäsimme vertailuun taustamuuttujaksi oppilaiden ilmoittaman sukupuolen. Kyllä vastauksia saimme naisilta neljännekseltä. Kiusaamista oli luokassaan huomannut prosentuaalisesti eniten muunsukupuoliset, joista jopa 66.7 % vastasi kyllä. Seuraava kysymys näkyi vain niille oppilaille, jotka vastasivat edelliseen kysymykseen kyllä. Kysyimme, kokevatko oppilaat koulunsa aikuisten puuttuneen tapahtuneeseen kiusaamiseen. Vastaajista 37 % kertoi aikuisten puuttuneen kiusaamiseen ja 37 % kielsi aikuisten puuttumisen. 26 % valitsi vaihtoehdon en osaa sanoa.

Onko luokassasi ollut koulukiusaamista koko yläkoulun aikana?

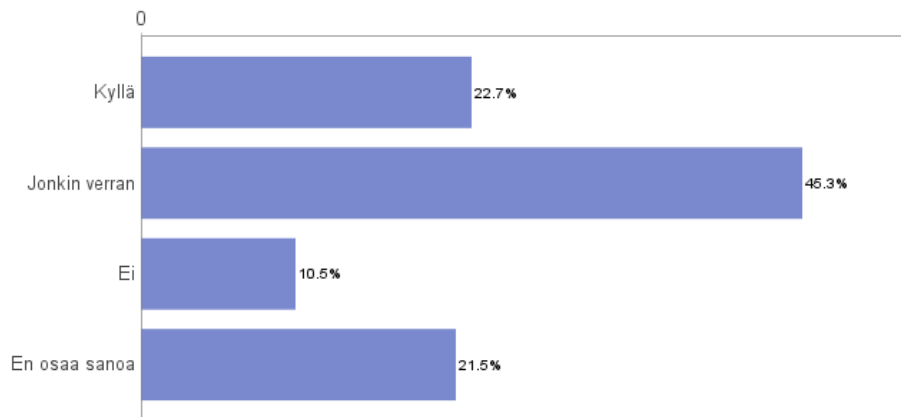

■ Sukupuolesi on: Nainen (N=80) ■ Sukupuolesi on: Mies (N=93)
 ■ Sukupuolesi on: Jokin muu (N=4) ■ Sukupuolesi on: En halua kertoa (N=6)

Kuvio 9. Onko luokassasi ollut koulukiusaamista koko yläkoulun aikana? Vastaukset ristiinvertailtuna sukupuolen kanssa.

Kysyimme oppilailta myös, kokivatko he koulunsa ja kotinsa tekevän yhteistyötä opintojensa hyväksi. Oppilaista vastausvaihtoehdon “kyllä” tai “jonkin verran” valitsi 68 %. Sen sijaan 10,5 % oli sitä mieltä, että koti ja koulu eivät tee yhteistyötä oppilaan opintojen hyväksi ja 21,5 % ei osannut sanoa, tehdäänkö yhteistyötä.

Tekeekö koulusi ja kotisi yhteistyötä sinun opintojesi hyväksi?

■ Tekeekö koulusi ja kotisi yhteistyötä sinun opintojesi hyväksi? (N=181)

Kuvio 10. Tekeekö koulusi ja kotisi yhteistyötä sinun opintojesi hyväksi?

6.5 Koulukuraattori

Seuraavat kysymykset käsittelivät koulukuraattoria ja hänen tekemää työtään. Kysymyksessä yhdeksäntoista halusimme tietää, tietävätkö oppilaat kuka on koulunsa kuraattori. Neljäsosa oppilasta ei tiennyt, kuka koulunsa kuraattori on. Seuraavana kysyimme, tietävätkö oppilaat, kuinka he pääsevät puhumaan koulunsa kuraattorille. Vastaajista suurin osa kertoi tietävänsä, kuinka kuraattorin puheille päästään.

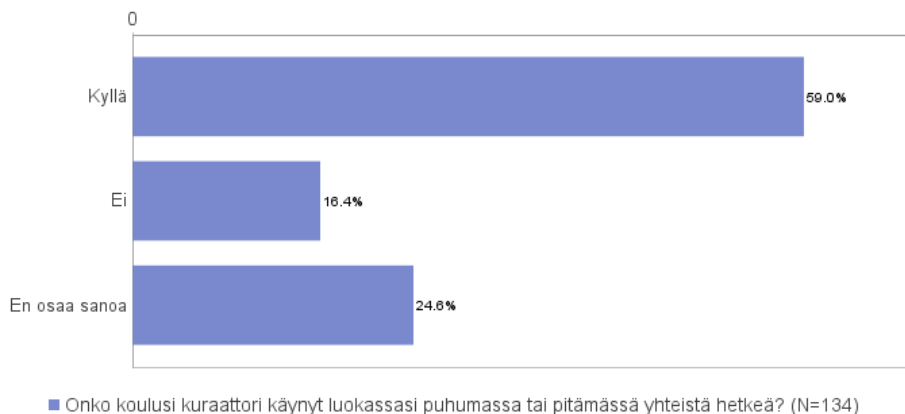
Tiedätkö, kuinka pääset puhumaan koulusi kuraattorin kanssa?

Kuvio 11. Tiedätkö kuinka pääset puhumaan koulusi kuraattorin kanssa?

Kysyimme myös, onko koulun kuraattori käynyt oppilaiden luokassa puhumassa tai pitämässä yhteistä hetkeä oppilaille. Hieman yli puolet kertoi kuraattorin käyneen puhumassa tai pitämässä luokalle yhteisiä hetkiä.

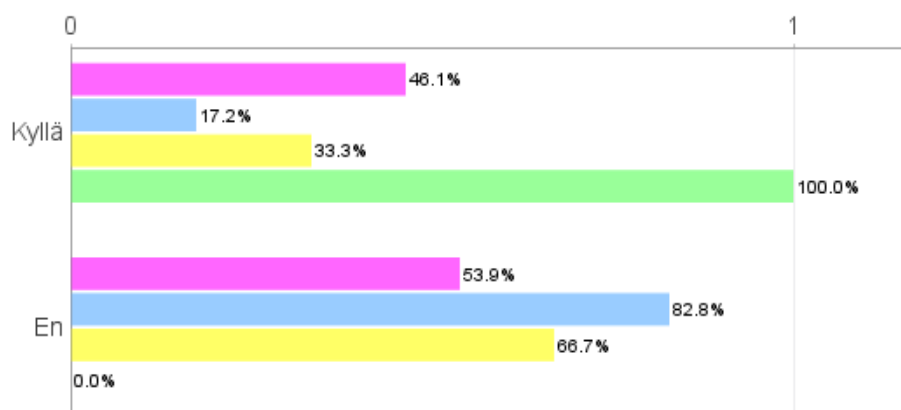
Onko koulusi kuraattori käynyt luokassasi puhumassa tai pitämässä yhteistä hetkeä?

Kuvio 12. Onko koulusi kuraattori käynyt luokassasi puhumassa tai pitämässä yhteistä hetkeä?

Kysyimme, ovatko oppilaat käyneet puhumassa koulunsa kuraattorin kanssa. Käytimme tässä kysymyksessä taustamuuttujana oppilaiden sukupuolta. Vastaajat, jotka eivät halunneet kertoa sukupuoltaan, olivat kaikki käyneet kuraattorin kanssa puhumassa. Poikien ja tyttöjen välillä oli suuri ero, sillä tytöt olivat käyneet kuraattorin kanssa puhumassa huomattavasti enemmän verrattuna poikiin. Tytöistä 46,1 % ovat käyneet kuraattorin kanssa puhumassa ja pojista 17,2 %.

Oletko käynyt puhumassa koulusi kuraattorin kanssa?

■ Sukupuolesi on: Nainen (N=80) ■ Sukupuolesi on: Mies (N=93)
 ■ Sukupuolesi on: Jokin muu (N=4) ■ Sukupuolesi on: En halua kertoa (N=6)

Kuvio 13.8 Oletko käynyt puhumassa koulusi koulukuraattorin kanssa? Vastaukset ristiinvertailtuna sukupuolen kanssa.

Edeltävän kysymyksen jatkeena kysyimme aiheista, joista oppilaat ovat käyneet puhumassa koulunsa koulukuraattorille. Kysymyksen arkaluontoisuuden vuoksi lisäsimme kysymyksen alle alaotsikon, jossa mainittiin, ettei kysymykseen ole pakko vastata. Kysymykseen vastasi 26 oppilasta, ja vastauksista 15 oli asiaan liittymättömiä, kuten *“en oo puhunu”* ja *“se ei kuulu sulle”*. Keskustelujen teemoiksi oppilaat nimesivät koulunkäynnin, luokan vaihdon, kaverisuhteet, koulustressin, kiusaamisen ja perheongelmat. Myös mielenterveysongelmat näkyivät vastauksissa vahvasti ja useammissa vastauksessa kerrottiin keskustelun aiheina olleen masennuksen, ahdistuksen ja muut mielenterveysongelmat.

Avoimeen kysymykseen oppilaiden kokemuksista kuraattoripalveluista vastasi 66 oppilasta. Vastauksista 4 oli asiaan kuulumattomia ja 29 vastaajaa vastasi *“en osaa sanoa”* -tyylisesti. 24 vastaajan kokemukset olivat positiivisia, kuten *“Koulun kuraattori on ihana ja ymmärtäväinen. Olen*

saanut paljon apua häneltä.” ja *“Aina pääsee juttelemaan kuraattorille”*. 9 vastaajista kokemukset olivat huonoja. Vastauksissa kerrottiin, ettei oppilaat ole saaneet apua tilanteisiin, joihin ovat sitä hakeneet. Osa kertoi kokevansa kuraattorin epäluotettavaksi. Kuraattorin käyttämiä metodeja kohtaan oppilaat antoivat kritiikkiä, kuten *“Voisi olla enemmän mieltä haastavampaa keskustelua eikä apuna aina vain hengitysharjoitukset”*.

Kyselyn viimeisessä kysymyksessä annoimme oppilaille vapaan sanan yhteisöllisestä oppilashuollosta ja kyselystämme. Kysymykseen saatiin vastauksia laidasta laitaan, kuten *“iha nice”*, *“mukavan lyhyt”*. Erityisesti kaksi vastausta erottuivat joukosta: *“Opettajat ja ylipäätään koulun henkilökunta voisivat yrittää tarkemmin katsella mitä luokan sisällä tapahtuu, ja jos huudellaan toisille yms. Puuttua HETI.”* ja *“Jatkuva hengitysharjoitusten tuputtaminen jokaisessa tilanteessa voitaisiin lopettaa, varsinkin jos on niitä jo kokeillut. Se vaan tuo oppilaalle vielä avuttomamman ja negatiivisen kuvan koulun terveydenhuollosta. Varsinkin mielenterveyspalveluita pitäisi saada käyttöön helpommin ja matalemmalla kynnyksellä.”* Joukossa oli myös muutama epäasiallinen vastaus.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä luvussa esittelemme tutkimuksestamme saatuja johtopäätöksiä. Peilaamme saatuja tutkimustuloksia aiemmin tehtyihin tutkimuksiin sekä keräämäämme teoriaan, sekä tarkastelemme tutkimuksen tuloksia tutkimuskysymystemme pohjalta. Johtopäätöksiä tehdessämme hyödynsimme koko tutkimuksen rakentumisen ajan mukana kulkenutta teemoittelua, sekä tarkistimme kokoaamme vastaukset moneen kertaan varmistuaksemme, että tulkitsimme niitä oikein.

Tutkimuksessamme huomasimme yhdeksäsluokkalaisten kokemusten yhteisöllisestä oppilashuollosta olevan suurelta osin positiivisia. Tutkimuksessa ei noussut ilmi suuria vastakkainasetteluja tai suurta määrää negatiivisia kommentteja. Vastauksista löysimme yhtymäkohtia Pölkkin (2001) tekemään tutkimukseen, jossa hän toteaa koulussa viihtymisen olevan keskiössä oppilaiden hyvinvoinnin kannalta. Pölkki toteaa tutkimuksessaan oppilaiden tuovan itse ilmi, että viihtyvyyttä lisää tärkeiden ystävien tapaaminen koulussa. Tutkimuksessamme huomasimme monivalintakysymyksissä sekä avoimissa kysymyksissä korostuvan nuorten välisten ystävyysuhteet, joiden luomisessa ja ylläpitämisessä yhteisöllinen oppilashuolto voi toimia työkaluna.

Osallisuuden kokemusta tutkimme useammassa kysymyksessä. Näitä tarkastellessa voimme todeta, että nuoret kokevat jossain määrin osallisuutensa hyväksi kouluissa ja tutkimuksemme tulokset ovat hyvin yhdensuuntaisia aiemmin keräämämme teorian kanssa. Opetussuunnitelman perusteissa mainitaan koulutyön järjestämisen perusteeksi oppilaan osallisuus ja kuulluksi tuleminen. Näin ollen osallistuminen oman ja oman ryhmän koulutyön suunnitteluun on tapa vahvistaa oppilaan osallisuutta (Opetushallitus 2014, 35). Kysyttäessä nuorilta, kuinka hyvin he voivansa vaikuttaa opetuksen suunnitteluun ja toteutukseen asteikolla yhdestä kymmeneen vastauksien keskiarvo oli 3,7. Näin ollen nuorten kokemus mahdollisuudestaan vaikuttaa on keskimääräisesti katsottuna alhainen. Emme löytäneet vastaavanlaista kysymystä laajemmista tutkimuksista, joten emme voi verrata Oulunkaaren nuorten kokemusta isompaan otantaan nuoria. Teoriapohjaan peilaten voidaan todeta, ettei osallisuuden tukeminen toteudu kyseisellä osa-alueella. Muilla tutkimuksessamme olleilla osa-alueilla emme havainneet ristiriitoja teorian ja nuorten kokemusten välillä.

Kuraattorin tekemä yhteisöllinen oppilashuolto ja sen tuoma tuki osallisuudelle oli nuorten kokeman mukaan samassa linjassa keräämämme teorian kanssa. Useampi lähde nosti esiin kuraattorin te-

kemän työn tärkeyden etenkin nivelvaiheissa, joissa oppilaat siirtyvät alakoulusta yläkouluun. Esimerkiksi Palmu & Virtanen (2020, 130–131.) nostavat esille nivelvaiheen tukemisen onnistumisenluovan edellytyksiä onnistuneelle uuteen kouluun kiinnittymiselle. Palmu & Virtanen kertovat epäonnistuneen nivelvaiheen voivan luoda opintoihin katkoksen, jossa nuoren mahdollisesti tarvitsevan tuen saamisen vaikeutuvan. Tutkimuksessamme suurin osa nuorista kertoi kuraattorin olleen osana tätä siirtymävaihetta luomassa yläkouluihin muodostuneille luokille hyvää ryhmähenkeä. Osa kertoi kuraattorin jatkaneen tätä työtä myös nivelvaiheen jälkeen läpi yläkoulun. Avoimessa kysymyksessä kuraattoripalveluista saatiin isolta osin positiivisävyisiä vastauksia. Negatiivisista kommentteista kuraattoripalveluihin liittyen nousee esille nuorten tyytymättömyys saamiinsa neuvoihin ja mielenterveysongelmiin liittyvän avun saamisen vaikeuteen tai hitauteen.

Saamiemme vastausten mukaan Oulunkaaren kuntayhtymän koulujen yhteisöllinen oppilashuolto näyttäytyy koulujensa yhdeksäsluokkalaisille hyvin samanlaisena, kuin muiden koulujen yhteisöllinen oppilashuolto näkyy muissa tehdyissä tutkimuksissa. Vastauksista saamamme tiedon pohjalta voivat koulut tarkastella yhteisöllisen oppilashuoltonsa toteutumista nuorten näkökulmasta, löytäen mahdollisesti onnistuneita, että parantamisen tarpeessa olevia osa-alueita. Vaikka otanta tutkimuksessa oli suhteellisen pieni, olivat nuoret selkeästi pohtineet vastauksiaan ja tarjosivat realistisen ja todenmukaisen kuvauksen yhteisöllisestä oppilashuollosta kouluissaan.

8 POHDINTA

Tässä luvussa pohdimme opinnäytetyömme tekemistä kokonaisuutena. Aloittaessamme opinnäytetyömme suunnittelua keväällä 2021 haimme yhteistä toimintatapaa, kiinnostuksen kohdetta ja yhteistyökumppania. Ryhmästämme kaksi oli ennen sosionomiopintoja työskennellyt yläkoulussa koulunkäynninohjaajana ja yhdellä koulussa työskentely oli tulevaisuuden suuntautumisen näkökulmasta kiinnostava aihe. Aihe valikoitui yhteisen pohdinnan ja ohjaavien opettajien ohjeistuksen myötä. Yhteistyökumppanuus lähti liikkeelle yhdestä koulusta, jonka entisenä työntekijänä yksi ryhmämme jäsen tiesi yhteistyön sujuvan. Aluetta laajensimme kattamaan koko Oulunkaaren kuntayhtymän mahdollisimman laajan otannan saamiseksi. Vaikka ryhmämme jäsenet olivat toisilleen käytännössä tuntemattomia prosessimme alussa, koemme opinnäytetyömme luoneen meistä vahvan tiimin ja solmineen välillemme syvän ystävyuden, jossa pystymme luottamaan ja tukeutumaan toisiimme.

Opinnäytetyön aiheen koimme ajankohtaiseksi uuden opintosuunnitelman raivatessa tietä läpi koulujen. Osallisuus teemana on kulkenut opintojemme ensimmäisestä päivästä lähtien mukana liki jokaisessa oppimassamme aiheessa, joten sen sisällyttäminen opinnäytetyöhömmöme tuntui luonnolliselta tavalta päättää opinnot. Opinnäytetyötämme aloitellessa uutisien otsikot täytyivät Etelä-Suomessa tapahtuneista nuorten välisistä väkivallanteoista, sekä mielenterveyspalveluiden kriisiytymisestä, joten nuorten äänen kuuluviin saaminen tuntui erittäin tärkeältä. Aiheen selkiytyttyä jouduimme tekemään huomattavia rajauksia siihen, mitä haluamme tutkimukseemme sisällyttää ja mikä ei ole osa syvintä kiinnostuksen aihetta. Osallisuudesta löytäisimme rakennuspalikoita huomattavasti isompaankin työhön, joten rajausten tekeminen haasteellisuudesta huolimatta oli tärkeä työkalu.

Sosiaalialan kompetenssit kulkivat opinnäytetyömme mukana alusta loppuun saakka. Saavutimme lisäksi omat tavoitteemme oppimisen suhteen. Odottamaamme huomattavasti suurempi haaste oli ajankohtaisen teorian löytäminen. Opintosuunnitelman vaihtuessa iso osa tehdyistä tutkimuksista ja teoreettisista teoksista menetti luotettavuutensa, eikä internet-lähteiden luotettavuutta voinut aina taata. Toinen haaste oli itse tutkimuksen toteuttaminen. Kun teoreettinen osuus opinnäytetyöstä oli saatu kirjoitettua, alkoivat kysymykset nousta pintaan kuin itsestään. Kysymyksiä jäseneltiin, pohdittiin, purettiin ja järjesteltiin uudelleen useaan otteeseen. Lisäksi niitä luettiin läheisille nuorille ja kokeiltiin, jääkö kysymyksen muotoilussa jotain tulkinnan varaan. Ohjeiden etsimiseen ja sisäistämiseen aikaa kului enemmän kuin osasimme odottaa. Onneksemme

webropol ohjelmana oli aiempien kurssien kautta entuudestaan tuttu, joten itse ohjelman opetteluun ei kulunut kohtuuttomasti aikaa. Tutkimuksemme lähettämisen ajankohta osui koulujen puolelta epäsuotuisaan aikaan ja saimmekin kouluilta pyynnön jatkaa kyselyn vastausaikaa. Vastausaika osui kesälomaa edeltäville viikoille ja jatkoimme vastausaikaa aina kesäloman alkamiseen saakka. Kyselylinkin välittäminen meiltä rehtoreiden kautta opettajille ja oppilaille onnistui hyvin, eikä vastaajien kato ollut niin suuri, mitä ennalta odotimme.

Tutkimuksen tekeminen juuri webropol-ohjelmalla oli koronatilanteen ja vastaajien määrän huomioon ottaen itsestäänselvyys. Vastaajiksi tutkimukseemme valikoitui yhdeksäsluokkalaiset, joka mahdollisti teemojen tarkastelun koko yläkoulun ajalta verraten alempiin luokka-asteisiin. Jäimme pohtimaan, olisiko vastauksissa ollut huomattavia eroja, jos kysely olisi toteutettu yhdeksäsluokkalaisten sijaan esimerkiksi seitsemäsluokkalaisille, tai Oulunkaaren kuntayhtymän koulujen sijaan Oulun kaupungin kouluille. Kyselyn tuloksia läpikäydessä pysähdyimme vielä kerran pohtimaan sanavalintojamme ja niiden mahdollista vaikutusta vastauksiin. Emme kuitenkaan löytäneet vastauksista selkeää poikkeavuutta kysymyksemme ja vastauksien välillä, joten koemme onnistuneet kysymysten muotoilussa hyvin. Kyselyn tuloksia tutkiessa jäimme kaipaamaan lisäkysymysten ja laajemman tutkimuksen mahdollisuutta ja kävimme useita pitkiä keskusteluja, joissa pohdimme yksittäisten tekijöiden mahdollista vaikutusta tuloksiin, kuten henkilökemioiden vaikutusta nuorten kokemukseen kuraattoripalveluista. Jatkotutkimusehdotuksena esitämme vertailevaa tutkimusta Oulun kaupungin kouluissa.

LÄHTEET

Bardy, Marjatta, Blom, Raimo, Järventie, Irmeli, Kajanoja, Jouko, Lahikainen, Anja Riitta, Pölkki, Pirjo, Sauli, Hannele & Söderström, Werner 2001. Eriarvoinen lapsuus. Porvoo: WS Bookwell Oy. (Toim. Järventie, Irmeli & Sauli, Hannele.)

Blomberg, Seija 2010. Koulun kehittämisen haaste. Näkökulmia harjoittelukouluissa tapahtuvaan tutkimukseen. Oulu: Oulun yliopistopaino. (Toim. Juuso, Hannu, Kielinen, Marko, Kuure, Leena & Lindh, Anna.)

Greene, Ross W 2009. Koulun hukkaamat lapset – Opas käytösongelmaisten lasten auttamiseksi. Porvoo: WS Bookwell Oy.

Gråsten-Salonen Hanna, Mehtiö Mervi. 2010. Koulun sosiaalityö teoksessa Sosiaalityön käsikirja (toim. Kananoja Aulikki, Lähteinen Martti, Marjamäki Pirjo). Tallinna: Tietosanoma Oy.

Halme, Juha, Harinen, Päivi 2012. Hyvä, paha koulu kouluhyvinvointia hakemassa. Suomen Unicef. Helsinki. Hakupäivä 1.10.2021.
http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/Hyva_paha_koulu.pdf

Hamarus, Päivi, Holmberg-Kalenius, Tina, Salmi, Saija 2015. Opas kiusaamisen jälkihoitoon. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Heikkilä Tarja 2014. Tilastollinen tutkimus. Porvoo: Edita Publishing Oy.

Hietala Tarja, Kaltiainen Tiina, Metsärinne Ulla, Vanhala Erja. 2010. Nuori ja mieli – koulu mielen-terveyden tukena. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Hietanen-Peltola Marke 2019. Kohtaamisen keskiössä - lapsi- ja nuorilähtöisyys opiskeluhuollon palveluissa. Helsinki: Punamusta Oy.

Hietanen-Peltola Marke, Laitinen Kristiina, Autio Eva & Palmqvist Riia. 2018. Yhteisestä työstä hyvinvointia- opiskeluhoitoryhmä perusopetuksessa. Tampere: Juvenes Print- Suomen Yliopistopaino Oy.

Hietanen-Peltola Marke, Wiss Kirsi 2021. Kouluympäristön ja -yhteisön tarkastusten toteuttaminen on parantunut – tilannetieto tukee yhteisöllistä opiskeluhoitotyötä. Tutkimuksesta tiiviisti 9/2021. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko, Sajavaara, Paula 2009. Tutki ja Kirjoita. Viidestoista painos. Hämeenlinna: Kariston kirjapaino Oy.

Janhunen, Kirsi-Marja 2013. Kouluhyvinvointi nuorten tulkitsemana. Väitöskirja. Itä-Suomen yliopisto, Yhteiskuntatieteiden ja kauppatieteiden tiedekunta. Kuopio 2013. Hakupäivä 12.10.2021. https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/11943/urn_isbn_978-952-61-1021-9.pdf

Joronen, Katja, Koski, Anna 2010. Tunne- ja sosiaalisten taitojen vahvistaminen koulu yhteisössä. Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print. Tampere 2010. Hakupäivä 5.10.2021. https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/101778/Joronen_Koski_Tunne_ja_sosiaalisten_taitojen.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Juhila, Kirsi. Teemoittelu. Tietoarkisto. Hakupäivä 23.8.2022 <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/metelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/teemoittelu/>

Jääskinen, Annemari, Pelliccioni, Sanna 2017. Mitä sä rageet? Lapsen ja nuoren tunnetaitojen tukeminen. Helsinki: Lasten ja nuorten kirjapaja Oy.

Kiilakoski, Tomi 2015. Valtaa oppilaille. Teoksessa Osallistava koulu, aktiivinen maailmankansalaisuus (toim. Ervamaa Eeva, Muurinen Heta). Plan international Suomi. Hakupäivä 31.3.2022. https://plan.fi/osallistavakoulu/?fbclid=IwAR0DXuAs-monqO2qM5K5eZbdxRml_aqWRU040jj4gD5-hLhadZVYjcJQplfc#2

Konu, Anne 2002. Oppilaiden hyvinvointi koulussa. Akateeminen väitöskirja. Tampereen yliopisto, terveystieteen laitos. Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print. Tampere 2002. Hakupäivä 15.2.2022. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/67186/951-44-5445-6.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Korpela, Noora 2012. Onhan meillä se koulukuraattori tekemässä sitä oppilashuoltoa. Juva: PS-kustannus.

Kurki, Leena, Nivala, Elina, Sipilä-Lähdekorpi Pirkko 2006. Sosiaalipedagoginen sosiaalityö koulussa. Helsinki: Hakapaino Oy.

Lahtinen-Leinonen, Marjut 2009. Tukioppilastoiminta. Teoksessa Meidän koulu – Keinoja työrauhan ja hyvän ilmapiirin saavuttamiseen (toim. Timo Saloviita). Jyväskylä: PS-kustannus, 165-177.

Leskisenoja, Eliisa 2017. Positiivisen pedagogiikan työkalupakki. Juva: PS-kustannus.

Leskisenoja, Eliisa & Sandberg, Erja 2019. Positiivinen pedagogiikka ja nuorten hyvinvointi. Keuruu: PS-kustannus.

Mahkonen, Sami. Uusi oppilashuoltolaki työvälineenä. Edita publishing Oy 2014.

Opetushallitus 2014. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013.

Palmu, lines, Virtanen, Tuomo. Takaisin kouluun – koulua kouluakäymättömille. Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri. 2020.

Poikkeus Anna-Maija, Rasku-Puttonen Helena, Lerkkanen Marja-Kristiina, Kuorelahti Matti, Siekinen Martti, Kiuru Noora ja Nurmi Jari-Erik. 2013. Osallistava koulu syrjäytymisen ehkäisijänä teoksessa Ketä kiinnostaa? Lasten ja nuorten hyvinvointi ja syrjäytyminen (toim. Jukka Reivinen ja Leena Vähäkylä). Tallinna 2013: Gaudeamus Oy.

Redig, Guy 2017. Youth work and an internationally agreed definition of youth work – More than a tough job. Julkaisussa Thinking seriously about youth work and how to prepare people to do it (toim. Schild Hanjo, Connolly Nuala, Labadie Francine, Vanhee Jan & Williamson Howard). Strasbourg: Council of Europe Publishing, 215-227

Selkokeskus 2021. Selkokieli. Hakupäivä 31.3.2022 <https://selkokeskus.fi/selkokieli/>

Selkokeskus 2021. Selkokieli verkossa. Hakupäivä 31.3.2022 <https://selkokeskus.fi/selkokieli/selkokieli-verkossa/>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2019. Hyvinvointi- ja terveyserot. Nuoret. Hakupäivä 30.3.2022.
<https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/elamankulku/nuoret>

Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2021. Kuvio. Lasten ja nuorten hyvinvointi – Kouluterveyskysely 2021. Iso osa lapsista ja nuorista on tyytyväisiä elämäänsä – yksinäisyyden tunne on yleistynyt. Hakupäivä 20.4.2022. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/143063/ktk_tilastoraportti2021_2021-09-09_kuviot_kuvana.pdf

Tilus, Pirjo. 2004. Pelistä Pois?: Huolehtivan Koulun Haaste. Jyväskylä: PS-Kustannus, 2004.

Vehkalahti, Kimmo 2014. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Oy Finn Lectura Ab.

Vuori, Jaana. Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: yhteiskuntatieteellinen tietoar-
kisto. Hakupäivä 1.7.2022 <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/metelmaopetus/kvali/tutkimus-etiikka/tutkimusetiikka-ihmistieteissa/>

Wallin, Aila 2011. Sosiaalityö koulussa. Avaimia hyvinvointiin. Tallinna: Tietosanoma.

Hyvät Oulunkaaren kuntayhtymän rehtorit!

Opinnäytetyömme on toteuttamisvaiheessa. Välitättehan alla olevan tekstin ja siinä olevan linkin yhdeksäsluokkalaisten opettajille mahdollisimman pian. Toivomme, että muistutatte tarvittaessa opettajia kyselyn toteuttamisesta viimeistään **perjantaihin 20.5. mennessä**. Liitteinä sähköpostissa on QR-koodi kyselyyn, opinnäytetyömme suunnitelma sekä yhteistyösopimus. Täytättehan yhteistyösopimuksen omalta osaltanne ja lähetätte sen meille takaisin. Toivomme teidän kertovan montako yhdeksäsluokkalaista koulussanne on. Tällä saamme kartoitettua tutkimukseemme myös ne oppilaat, joita kysely ei tavoittanut.

Lämmin kiitos yhteistyöstänne!

Riina Marin, Josefiina Tiiro ja Matti Ollikainen

Hyvät Oulunkaaren kuntayhtymän yhdeksäsluokkalaisten opettajat!

Olemme kolme viimeisen vuoden sosionomiopiskelijaa Oulun ammattikorkeakoulusta. Olemme viime vuonna sopineet koulujenne rehtoreiden kanssa koulunne osallistuvan opinnäytetyöhömmme *Yhteisöllinen oppilashuolto Oulunkaaren kuntayhtymän yläkouluissa*.

Sähköpostistamme löydätte linkin sekä QR-koodin kyselyyn, jonka toivomme teidän välittävän jokaiselle yhdeksäsluokkalaiselle. Kyselyymme toivomme teidän varaavan aikaa noin 15 minuuttia oppitunnilla, jolloin saavutamme mahdollisimman kattavan otannan vastaajista. Kysely on täysin vapaaehtoinen ja anonyymi, joka tarkoittaa, että emme erottele tai vertaile kouluja millään tavalla. Kyselystä tulevaa suoraa raakadataa emme avaa muille, vaan kyselyn tuloksista voitte lukea lopullisesta opinnäytetyöstämme. Kyselyn tulokset tuhotaan heti analysoinnin jälkeen.

Kyselyn teossa voi tarvittaessa käyttää ohjaajan tai opettajan apua.

Mahdollistattehan kyselyn mahdollisimman pian, mutta **viimeistään perjantaina 20.5.**

Linkki kyselyyn: <https://link.webropolsurveys.com/S/4DD81199001541C6>

Kiitos yhteistyöstänne!

Riina Marin, Josefiina Tiiro ja Matti Ollikainen

Oulun Ammattikorkeakoulu